

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petstvarsta (72 mm):
na enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabavne, osmislne itd.:
enostopna petstvarsta po 20 vin.

Poslano:
enostopna petstvarsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Mali narodi.

Sedanja vojna je veliko razodetje. Ni odkrila samo gonilnih sil svetovne politike, ki so povzročile toliko krvavega gorja in bridke smrti na bojnih poljanah in doma — kajti z očetom in sinom umrje tudi družina doma, — razodela je dobro in slabo v človeku, odkrila nam je, da zmoremo več nego si mislimo, ako hočemo in ni srce ošabno, ampak še vedno udano in proseče pred edinim »Gospodom vojnih trum«. Pa danes pozor eni stvari.

V tej vojni se je veliko pisalo in govorilo o malih narodih; morda drugje več, kakor tam, kjer bi se moralo. Zaenkrat je tako, da nam mora biti ljubša samo misel, kakor pa beseda. Pa od časa do časa mora razmahnil peruti in se nesel nad naše platu-tudi beseda na dan. Z zakrivanjem se življenja ne ustavi.

Vojska je prinesla malim narodom presenetljivo priznanje. Poleg najvažnejšega dejstva, da so mali narodi sami kakor od krvave zarje vojne razsvetljeni kar naenkrat zagledali, da imajo sami v sebi veliko večjo vrednost in moč, nego so si prej sami mogli domisljati in drugi hoteli priznati, je takoj v začetku svetovne vojne prišlo kot odgovor na željo malih narodov po priznanju pravic majhnega naroda po svobodnem neoviranem razvoju goslo, »da se gre v tej vojni pravzaprav za svobodo malih narodov«. Vemo, odkje je prišel ta glas — ni iz naših krajev in izrabljen je bil vsled svoje agitatorične sile, — toda beseda je bila dana in pravica malih narodov do življenja priznana.

To je bilo v začetku vojne.

Leto svetovne vojne pa nam je prišlo to, da se je vsa svetovna politika prenesla skoro docela na zemljo malih držav in narodov. Problem Belgije, Poljakov, Rusinov, balkanskih narodov so primeri zato. Še danes nerazvzolani problemi, ki ne pustijo Evropi do miru in ne napravijo vojni konca, dokaz, kako so velike države odvisne in navezane na male narode. Sedaj se res velike države borijo za to, katera pridobi male narode na svojo stran. Zakaj in kako?

Na prvo vprašanje odgovor ni težak, težji je drugi. Izgubljeno vero je težko najti, kupiti se sploh ne da, prisiliti še manj, mogoče jo je le radovoljno dati in imeti, ako imaš vzroka, da veruješ v poštenje drugega. Rečeno je bilo od strani malih narodov ententi »Al' v tebe vero-

vat' mi moči ni« in vzroka je bilo dovolj za to nezaupanje.

Svet pa se čudi, odkje jemlje Avstrija svoje čudovite zmage in neizčrpljivo moč. Prav je imel tisti, ki je rekel, da je Avstrija močna v različnosti svojih narodnosti. Naj bi na tej zemlji živel en narod z eno krvjo in jezikom, najbrže bi ne bilo države in te čudovite evropske velesile s posebnim imenom.

Veliko se govori o državni ideji Avstrije. Kjer je že kaka stvar uresničeno dejstvo, tam ne more biti več govora o ideji, ampak samo o izpolnjenem vzoru, o resničnem življenju. To je čutil pokojni Franc Ferdinand, ki je življenje živel in dal, da to avstrijsko državno idejo uresniči v dejanju. Njegov program je znan, avstrijski narodi, ki so pokojnega prestolonaslednika ljubili, s smrtjo iščejo življenja tej njegovi ideji.

Opozoriti je tudi, kaj je cesarski namestnik rekel na zborovanju čeških mest, general Colard v Galiciji, general Sarkotič v Bosni, grof Tisza Rumunom in cesarski namestnik tržaškimi Slovencem. Prav iz zadnjih dni imamo izjavo nemškega kancelerja Bethmann-Hollwega.

Tudi on je izrekel za bodočnost izredno važne besede o svobodi in avtonomiji malih narodov. Tako je po celi Evropi izgovorjena in dana beseda malim narodom.

Opozoriti smo hoteli samo na nekaj dejstev in končamo s tem, da je tudi največja moralna svetovna velesila, namestnik Kristusov na zemlji dal narodom besedo, »naj močniki tega sveta ne pozabijo, da narodi ne umrjejo«.

Pismo slovenskega vojnega kurala z italijanskega bojišča.

21. avgusta 1915.

Ljubljena mama!

Cesarjev rojstni dan mi je letos prinesel marsikaj zanimivega. Izjemoma Vam nakoliko obširnejše pišem, da ne boste imeli prav čisto prav v Vaši tožbi, češ, da Vam res prav nič ne poročam.

V miren kotiček, kjer »ležimo« in čakamo, da nas pozovejo na delo, dojde telegram: »Feldkurat X. Y. naj nemudoma odpotuje k . . . da ondi opravi božjo službo 18. avgusta.« Priprav ni treba veliko, le nekaj sredstev proti dežju, mrazu, lakoti in žeji, dobro okovano

palico v roke, pa »z Bogom« in »na svidenje«. Tu nas le še oddaljeno grmenje topov spominja na vojsko, a vlak me kmalu privede bližje. Okopov je vedno več, vojakov tudi, grmi že prav blizu, beli oblaki tako nedolžno javijo, da semkaj prihajajo vroči pozdravi Italijanov, oklopni vlak se ravno sedaj odpelje na obisk. No, jaz vas bom tudi kmalu zopet srečal, sem si mislil in v drugi smeri nadaljeval svojo pot.

Vzdigamo se polagoma in pridemo med mogočne gore. Kako lepa je ta narava! Prelazil sem Karpate in se divil nad njih lepoto: v jesenskih večerih, v zimskih nočeh, v mrzlih jutrih so bili tako krasni, pa vendar ni nobene primere s temi Alpami. Veliko mogočnejše so same na sebi in mojemu srcu pristopnejše: ljubljene znanke izza mladih let, spomin na nje mi tudi v tujini ni izginil in ne vem, če so to občutile, a ko sem bil na njihovem drugem koncu tam na francoskih Alpah, sem jim naročil toliko pozdravov na gorenska tla, upam, da so to nalogo vestno izvršile, kakor se to spodobi med dobri prijatelji.

Konec vožnji! Sedaj pa na noge in »na gore, na gore, na strme vrhe!« Le kratek počitek še. Obiščem g. župnika: »X. Y. vojni kurat.« »Joj! Slovenec!« »Od nog do glave, sedaj in vekomaj.« »Amen!« Zanimala me je še stara mamka, ki sem se pri njej za trenutek odpčil. »Oh vendar no! Jej mene! Pa da bodo gospod šli na te-le gore! Oh vendar no! Pa al' so se sami »meldali?« »Pravzaprav ne: kar poklicali so me, pa sem moral iti.« »Oh vendar no, pa da nobena ne izgreše, da se jim nič ne zmede! Našega fanta so tudi vzeli.« »No, potem se pa Avstrija res nima več za bati . . .« »Oh, saj si Lah ne upa čez te-le gore, so previsoke,« modruje tako mirno dobra mamica in mi želi, da naj jo gospod še obiščejo . . . Bog daj!

Sedaj je pa treba že bolj paziti. Ljudi prav kot mravlja, vozov tudi nekaj, na to pa dolge vrste obloženih konjev in mul. »Explosiv« in zopet »Explosiv« itd. to je vse hrana za kanone, no pa za vojake je tudi še nekaj. Vse mora čez! 18. mora biti dan veselja tudi za želedec. Dobim patroljo, ki bo šla isto pot kot jaz. Tri živalce: ena nosi seno za se in za tovarišiči, druga tobak in cesarja, tretja pa dva sodečka brinjevca. To je že nekaj! Ne spodobi se, da bi s cesarjem

jezdil: odrečem se torej konjičku, ki je bil meni namenjen in marširam slovesno ob Nj. Veličanstva . . . podobi.

Marsikaj zanimivega na poti, vsega Vam pa vendar ne smem povedati, čeprav od mene ni ravno lepo, da tako le Vašo radovednost dražim. Preskočimo visoki pas, recimo da smo že v dolini . . . huda pot je bila in noge se res kar tresejo . . . pa sem šele na pol poti in po vrhu . . . jo še zabredem! to je smola! torej nazaj do razpotja, tam pa se boljše orientirati in malo potolažiti — treba je imeti usmiljenje z živalcami, s spremnljevalci in s — s sabo! Začne deževati, pa to nas ne moti, dokler dežuje vodeni dež, še ni nič, kmalu bo deževalo kaj drugega . . . Dober tek . . . To kar samo teče, čeprav je bolj suho!

Po enournem počitku jo že mahamo korajžno naprej. Ozka dolina ob bistri reki, pravi hčerki planin: v razpokah ob njenih bregovih še leži sneg. Okopljem si v njeni ledeni vodi noge in to me znova poživlji.

Še kakih pet ur pa bom blizu cilja. Recimo, da sem že tam . . . samo en pozdrav še čez tole goró: tam zadaj v tej smeri je moja rojstna vas, pa recimo, da sem že tam: ne v rojstni vasi, ne pri Vas, ampak pri cilju.

Oglasim se pri vojaškem župniku: »Bog te živi, draga duša,« me prijazno ogovori dober Tirolec, me na vsak način hoče pogostiti (posebno gost ravno nisem bil nikdar, sedaj pa še manj!) in komaj se morem posloviti od njega. »Pazite! Dolina je obstreljena! Na gorah, ki jo zapirajo, je sovražnik.« »Grüss Gott!« »Glück auf!«

Mahava jo naprej: jaz in pa služabnik; ločiti sem se moral od dobrih živalic. Ponudil sem jim košček sladkorja, pa ti trpini še ne poznajo takih razvad. Revčki!

Italijan me lahko vidi, marširam v odprti dolini in mu gledam v obraz, ali me bo pozdravil? Morebiti je tam gori še kak znanec, ki me je vezala do nje ga vez prijateljstva, ki je imel iste smotre kot jaz: reševati duše, razširjati ljubezen, pa je sedaj primoran nositi orožje in streljati na ljudi! No, ne premišlujmo preveč, rajši naprej! Na cilju sem.

»Gospod general X. Y. javi pokorno svoj prihod.« »Dobrodošli! Le k mizi. Spali boste slabše kot tam v . . . mirno tudi ne bo posebno.« »Hvala lepa, imam

LISTEK.

Pesem dvoglavega orla.

Videl sem oblak — izobilčil se je v dvoglavega orla,
razmahnil peruti in se nesel nad naše planine;
oči so žarele strele,
njegov glas je bil grom
in je sipal ogorčenja svete besede v nižine:

— Naš dom
ob Adriji sinji, ki Soča ji poje pesmi goriske dežele,
ob Savi, ki Triglav — vtelesen ponos naš — jo gleda,
ob Dravi, ki jo iz davnine pozdravlja naša beseda,
jaz vladam in čujem!
Zahrbtno-kovarno
našemu nebu si vtisniti hotel zvezdo peterožarno,
da s štirindvajsetim majem
bi zasvetila tem krajem — —
Ob Soči iz verolomnih umazanih rok jo izkljujem
in jo ponesem z navdušenjem svojih armad nad Pad;
tam povem pred polstoletjem zmagonosno padlim junakom:
Uničen sovražnik je lakom,
za oholost, zahrbtnost je kaznovan.
Mir vam, nad domovino je nov, velik jaseň dan! — —

Videl sem dvoglavega orla, v žaru ognja
sta mu peruti blesteli
in pesem src, ki pod njima so bila, šumeli:
čez meje, čez meje,
po lavorike, po nove, po sveže, po slavne trofeje!

Dr. Jos. Lovrenčič.

Brda.

Že pred vojsko so bila Brda znana tudi izven primorskih mej. Niso velika po obsegu, a vendar imajo toliko posebnosti, da se je marsikdo seznanil z njimi. Za one, ki se zanimajo za narodne boje na Goriškem, je bilo poznavanje Brd neobhodno potrebno, ker tvorijo ta od italijanske meje tja do Krasa narodno mejo. Jezikoslovce je posebno to zanimalo, da so brdjski dijalekti tako bogati na izrazih. Trgovci so pa zanimali lepi, obsežni vinski nasadi po brdjskih gričih in žlahtno sadje, ki je vmes posejano.

Svetovnoznan pa so Brda šele sedaj, ko se bijejo deloma na njih samih, deloma ob njih najljutejši boji, kar jih pozna zgodovina. Kdo ne pozna sedaj one gore Kalvarije pri Gorici, ki je dobesedno posejana z italijanskimi granatami in šrapneli, in za katero so žrtvovali Italijani že tisoče in tisoče svojih najboljših vojakov? Komu niso znane vasi Števerjan, Oslavje, Pevma, Podgora in Podsobotin, kjer naši hrabri Dalmatinci že mesece odbijajo ljute napade sovražnika in napajajo brdjan-

ske zemljo s krvjo izdajalcev? Kdo ni še slišal o Sabotinskem hribu, ki je ključ Gorice, a ravno radi tega obstreljevan od Italijanov iz stoterih topov in izgleda liki razorana njiva? Kdo ni še čital o Sv. Gendreci (uradno Korada), pod katero leže slavnoznane Plave, kjer je, kakor poročajo, na vsakem štirjaškem metru zakopan en Italijan? Samo kraj, o katerih govori cel svet, in ki bodo posebno v zgodovini Slovenije zapisani s krvavimi črkami.

Vsi ti kraji ležijo na meji goriških Brd. Ista se razprostirajo med Sočo, Idrijo in Furlansko nižino. Na severu segajo do Sv. Gendrece (Korade), odkoder se nudi morda najlepši razgled na Goriškem. Cela trnovska planota, vsa Ipavska dolina s pustim Krasom v ozadju tja dol do sinjega morja leže pred očmi. Ob krasnem vremenu je videti celo stolp sv. Marka v Benetkah. Videm in Čedad sta skoraj pod nogami. Radi tega so prihajali Goričani ob nedeljah radi na izlet na Gendroco, posebno ker je bilo dobro preskrbljeno tudi za želedec v Koblarjevi krčmi, ki leži le par korakov pod vrhom.

Brda sestojijo iz okroglih gričev, ki so sklenjeni v dolge, mnogotero zavite, ploskaste hrbte. Med njimi se vijejo rečice s svojimi potočki in studenci. Povprečno se dvigajo gorenja Brda 280 metrov nad morjem, dolnja pa 180 metrov (Kožbana 282 metrov, Kojsko 290 metrov, Šmartno 249 metrov, Medana 186, Biljana 169, Dol. Cerovo 128 metrov). Najvažnejši hrbet je Korada,

podaljšek Kanalskega gorovja, ki se končuje na benemskem Vrhovlju nad Kožbano — to Vrhovlje se večkrat pomotoma imenuje Glubo Vrhovlje — in v Kandiji nad Dolenjami. Proti ravnini končajo Brda s precej visokimi hribi pri Korminu in Ločniku: Korminska gora (265 m) in ona znana Kalvarija (241 m).

Kakor že omenjeno, tvorijo Brda vrsto nizkih, med seboj zvezanih gričkov. Sama narava je to deželo ustvarila za vinorodni kraj, ker na teh gričkih je jako pripravnno in prikladno za vinograde, ker uživajo cel dan gorkoto južnega solnca, ki je tako potrebna, da postane vince prav sladko. Zato so že zgodaj začeli Brčani graditi vinograde in pridelovali izvrstnega Brčana, ki si je hitro priboril sloves tudi izven domačije.

A ne samo izvrstno vino rodé Brda, ampak tudi žlahtno sadje. Umni Brčan je znal tudi to izkoristiti in uspeh je bil velikanski: na cesarskem Dumažu, v poljski Varšavi in v ruski sveti Moskvi je spomladi brčansko sadje prvo, ki razveseli razvajene velikomestne želedece.

Da so se pa dvignila Brda tako visoko, kaže, da prebiva tam rod, ki zna dobro izkoristiti prirodne dobrrote. K temu pa je treba velike, zelo velike po-

¹ Brčani = Brici. Pravilnejša je prva oblika za prebivalce Brd. Primerjaj: Podbrdo = Podbrčani, Brdico = Brčani, Brda = Brčani.

že nekaj izkušnje iz Galicije in izza Karpatov, bo že šlo...»

Po tako napornem celodnevem maršu sem kmalu zaspal pod streho, na slami. Lah je prišel streljati, a to me ni motilo v trdnem spanju.

Drugi dan je bilo pripraviti oltar, vstvariti ga, ker ni bilo prav ničesar pri roki. Po noči je bil prišel cesar (v podobu) in to je bilo vse. Iz papirja napravimo zastavice, miza bo služila kot oltar, nad oltarjem se bo vdignil lep gotski obok, tvorila ga bosta sani, ki jih postavimo po koncu in pregrnemo s »Zeltblätter« (kako se jim reče po kranjsko, res ne vem), z dvema deskama zbijemo križ, mesto draguljev se prav lepo blišči osat, vse nedostatke pokrije zelenje. Konec! Izgleda skoraj kot »božji grob«, pa bo vendarle dobro. Čestitamo si med sabo jaz in pa oficirji, ki so pridno pomagali: general je zadovoljen, Jezus bo na tudi zadovoljen, saj je bilo v jaslicah še slabše!

Popoldne odidem še v bližnjo vas pokopat dva padla junaka. Lije kar iz škafa, pa to me ravno dobro varuje pred Lahom. Pokop mi je segel do srca. Cesarska zastava krije dve krsti, general je navzoč z nekaj oficirji, oddelek vojakov izkaže zadnje časti. »Bog vama daj večni mir in pokoj! za vaju je konec vojske, konec naporov, mučeniška krona vaju krasi, slavljen bo vaju spomin: večna luč naj vama sveti. Na svidenje nad zvezdami, draga brata. Bog potolaži vajini družini!« In zemlja zopet zakrije dva branitelja domovine. Molimo ginjeni za padla junaka. Pri tej priliki pridem malo v stik z ljudstvom: ovčice so brez pastirja! Kmalu se dogovorimo: jutri slovesna sv. maša tudi za Vas s slovensko pridigo. »Oh, gospod, kako smo je potrebni: od binokosti sem nismo več slišali nobene!« Otroci gredo raznašat veselo novico, učitelji skliče pevke, cerkvice se zaljša. Jaz se še moram vrniti v svoj »hotel« in sicer oprežno, ker zopet se je zjasnilo in znova grmi. No, nekaj poka ob straneh, odmev spremeni strel v pravi grom vendar hujšega za enkrat ni, le obilne jame v obliki lijakov pričajo, da je tu pokopano že mnogo laškega denarja. Pa tega jim ravno ne zamerimo: teh par kubičnih metrov kamenene zemlje že prodamo za vaše drage granate, tembolj ker nam jo pustite tukaj.

V noči delujejo reflektorji in skušajo prodreti temo: vedo dobro, da je sedaj po potih vse živo. Vsako minuto počni en strel iz puške, v daljših premirjih si pa dele odgovore kanoni. Kako bo jutri? Kako se bodo obnašali? »Vedremo!«

18. avgusta. Mir. Lep dan. O poldevetih sv. maša. Kratek nagovor, Jezus se daruje Bogu za nas, vsi molimo za ljubljenega vladarja in za njegove armade. Ravno zadnja beseda je, zadnji zlog je bil »—er« in ta »r« se že podaljša, nekaj brečnjak nad nami naprej in se razpoči ob gori, ki nam od druge strani zapira dolinico. Kakor nalašč! Ravno prav! Pa tako točno! Po kratkem presledku zasika druga in se razpoči dosti bližje: visok oblak umazan in pomešan s kamenjen in peskom se vzdigne iz tal. Ali so nas zavohali? Ura je nekaj čez devet: ob desetih sem naznanil sloven-

sko sv. mašo dobrodošlo ljudstvu, torej dolžnost me kliče, javim se, neradi me pustite. Angelček varuh, dobro me varuj — pa jo grem. Čez slabih pet minut že zopet nekaj zabučti in tresk... v kopo kozá, ki so se mirno pasle na parobku. 300 korakov od mene. Sedaj se bo pa odločilo, si mislim, prihodnja bo rešila vprašanje. Gledam, da imam vedno blizu sebe kako brazdo ali jama ali ležeče deblo, skalo. Sedaj pa zabučti kot da bi zabučale orglje, en skok in ležim v blatu malega jarka ter gledam, kje bo počilo. Trideset korakov od mene udari velika granata in v dveh sunkih vrže visok stolp v zrak. Fej te bodi! si mislim in skrijem glavo, vse naokoli leti kamenje z kosci jekla, moram biti še vedno pripravljen. Razume se, da srce utripa v takih osodepolnih trenutkih, vera pa deli čudovit mir. Konec je — ne meni hvala Bogu, ampak tej granati. Po koncu in naprej! Še dvakrat sem ležal in dvakrat tudi vstal neranjen, umazan pa grozno. Sedaj so granate že letele na bližnji levi griček, stal sem že lahko mirneje. Prestopim mostiček dobre znanke planinke, še en četrt ure vidim od Italijanov zasedene gore (mi smo jim jih odstopili v začetku pred vojno) potem me pa ovine zakrije sovražniku in me prestavi v vse drugačno obzorje.

Pozvonji zvonček, orgle zabuče, mila slovenska pesem zadoni! Oh, to je nekaj sladkega! Koliko časa te že nisem slišal, in kako iz srca prihajaš! Ljudje sami so ginjeni, jaz še bolj od njih. Besede, ki jim jih govorim, najdem prav v dnu srca: ubogo ljudstvo joka, vera jim suši solze ter deli tolažbo tudi v tem zanje tako neskončno hudem času. Bog je naš oče, domovina je tam, pravo imetje je tam, zakladov si lahko nabere. Kvišku srca! K Jezusu po Mariji. Povabili jih na sv. spoved, popoldne bo blagoslov, po blagoslovu ostanem do večera v cerkvi, kdor želi, naj pride. In res pride jih toliko, da popoldan kmalu preide, tema nastopi in jih še nekaj kleči ter čaka. To je tolažba za duhovnika! Vse opravim, ura je sedem, ob osmih moram že nastopiti pot nazaj. Povelje je povelje! No, jutri bo en drug gospod maševal in obhajal. Z Bogom, draga slovenska vasica: ostanem mi v spominu bolj zaradi tega veselja, ki si mi ga napravila kot pa zaradi granat, ki so me umazale in pa (da, še tega je manjkalo!) zaradi strele, ki je udarila komaj dva koraka od mene v telefonsko žico, ko sem mirno in veselo sedel (sicer že premočen do dobrega!) pri cesarskem kosilu. No, smolo je že treba imeti, srečo pa tudi! Če bi bil kak Edinson, bi že mesto granat in šrapnelov pošiljali blisk in strelo na sovraga! Značiti še pride kaj takega!

O povratku Vam ne pišem več na dolgo. Izbral sem si drugo pot, bolj nevarna je bila, a bilo je vsaj mogoče se voziti. Celo noč smo vozili in skoro celo pot prav blizu sovražnika. Od minute do minute sem pričakoval, da nas zapazi na beli cesti, pa nas ni. Po dnevu pade na to pot na tisoče in tisoče granat. Naši velikani pa tudi odgovarjajo iz svojih trdnjav: kjer bi se zdelo, da ni več duše, preži na sovražnika še iz sto jam sto smrtnih žrel. Tu ne pride skozi!

On ne pride skozi: mi pa pridemo: »Feldrufl« zakliče črna senca... »Pasieren« in gremo naprej, ali pravzaprav nazaj (kakor se vzame, to je vse relativno!) proti izhodišču. Še nekaj ur, noč je izginila, s svitom pa nas pokrije gosta megla. Komaj se znajdem v sicer znanem kraju. Obiščem še znanca doktorje v lepo urejeni bolnišnici in proti večeru sem že v svojem gnezdu ter čakam, da nas nova povelja pokličejo kam drugam. Tu je bila tudi velika slavnost: ljudje so se trumoma udeležili vojaške maše. V celi Avstriji je bilo tako: nikdar nismo bili še tako edini v ljubezni do domovine in do vladarja. To in pa božja pomoč nam je popok zmage. Naj pride in kmalu in popolna in za njo — mir!

Z Bogom, ljuba mama! Sem pisal zadosti? Zopet pozdrav! V miru še kaj več. Ves Vaš Franc.

Slovenci na italijanskem bojišču.

(Izvirna poročila »Slovenca«.)

Bilo je dne 24. julija. Solnce je že skrivalo svoje obličje za nizke griče, ko nas pripelje dolgi vlak na postajo. Pot smo takoj nadaljevali peš. Z zahoda doni zamolklo grmenje topov. Megla prahu nam zakriva razgled. Vidimo samo ob cestah izpraznjene hiše in bogato obložene vinske trte. Srečujemo dolge vrste malih tovarnih konjev, za njimi visoke konje z visokimi vozovi. Vse te kolone se pomikajo do bližnje postaje po živež in strelivo. Čez dobro uro hoda — bilo je že skoro temno — ustavili smo se v malem gozdiču ob cesti, kjer smo prenočevali — po dolgem času zopet na slovenski zemlji. Po večdnevni trdnjavni vožnji smo bili že vsi zelo utrujeni. Ni nam bilo veliko za večerjo; popadali smo na nahrbtnike in nekaj minut pozneje smo že hrčali, stiskaje se po dva ali trije skupaj. Na sinjem nebu visi luna in gleda otožno na speče branitelje domovine. Marsikateri ure življenja so štete... Ob pol 12. uri me vzdrami šepetanje naših častnikov, ki so stali ravno za našim grmom. Slišal sem, kako je major P. razlagal, da je v naši bližini postavljen 30,5 cm možnar in da bo ob polnoči oddal prvi pozdrav Italijanom. Hitro zbudim tovariše, naj se pripravijo, ker kaj takega doslej niso slišali, in nam je bilo vsem nekaj novega.

Bum-ju-ju-ju... zagrmí in zavriska po zraku, zemlja pod nami se stresce. Trenutek je bilo vse tiho, potem pa je sledil smeh in razni dovtipi na račun Italijana. Drugo jutro so nas gospodje častniki povabili, da smo si ogledali velika, katerega žrelo je ponomno zijalo proti zahodu in skoro neprenehoma pošiljalo vrednostne pošiljatve našemu »zaslužnemu zavezniku«.

Zvečer — bila je sobota — odrinemo dalje proti bojni črti. Po večurnem skrivnem tavanju po temnih gozdih in golih pečinah smo dospeli do cerkvice Sv. Martina, ki bo iz te vojne ostala gotovo velikega zgodovinskega pomena. Izvedeli smo, da ostanemo tukaj do drugega večera. Celo noč lije dež kakor iz škafa; na spanje vsled tega še misliti ni. Potihnemo se po ka-

menju in za drevesa in tako pričakujemo nedelje. Bila je strašna noč, posebno za začetnike, ki še niso slišali krogel žvižgati. Vsi smo pa vedeli, da odrinemo zvečer v pred nami ležečo bojno črto. Pred odhodom še kratko jedrnatno povelje: Naša naloga je, do zjutraj s tistega-le hrička prepoditi sovražnika. Fantje, možje, pokažite, da ste od pešpolka, ki si je že pridobil neveljavih zaslug itd. In sedaj previdno naprej!

Na čelu koraka naš res zaslužni g. major P., ki ne pozna nobenega stoj, ne nazaj. Sovražne straže so prav hitro opazile nevarnost in v tem trenutku se je že vsula ploha toče nad naše glave. Ali naše vrste so vstrajale, in ko se je zasvital beli dan, smo bili ob robu gozda vrh hriba. Tako smo za enkrat te krivoprisežnike pošteno premešali. V ponedeljek dne 26. julija so topovi na obeh straneh grmeli neprenehoma. Ob 11. uri so nas hoteli z dvema bataljonoma obiti. Toda bistro naše oko je to hitro opazilo. Od Soče proti jugu se pomikajo po ozki dolini njihove vrste. Od Sv. Martina jim pošljemo nasproti en bataljon, drugi je že mirno prežal od Sv. Mihela, a mi jih zagrabimo za desno krilo. Po enournem boju je bila katastrofa za nje velika. Topovi so za hito umolkli, ker smo se zagrabili z bajonetom. Videč, da naši ne odnehajo za las in da se njih lastne vrste hitro manjšajo, se hočejo rešiti z begom; ali ojoj! Naši se v teku spuste od Sv. Mihela in jim zaprejo pot.

Stvar je bila za nas častno rešena. Srce se nam je smejalo, ko smo skupaj gonili ujetje Lahe, a vedeli smo tudi, kaj nas čaka. Ljut topničarski ogenj. Še enkrat nas je prišel pogledat, kakor bi prišel po slovo, sovražni letalec. Nekaj minut pozneje so že krog nas, na levo in desno, ruvala grozne pošasti. Gromenje in tuljenje se je nadaljevalo neprenehoma 18 ur. Med to peklenko godbo bi bilo neumestno trditi, da smo bili brez žrtve, a smelo lahko trdim, da na 200 sovražnih granat ni bilo več kakor ena žrtev. Med temi je bil žali-bog tudi moj tovariš trg. pomočnik K. Ležala sva z nekaterimi tovariši v kameniti luknji, v nekakem zavetišču proti šrapnelom. Okolu 2. po polnoči zagrmí nekaj težkih granat prav za našim hrbtom. Zemlja se je stresla, debelo kamenje je švrknilo po naši utici. Mislili smo, da se zadnja minuta bliža, poslovili smo se drug od drugega in od celega sveta. Mimogrede mi je švignila misel proti domu, na ljube starše in druge. Priporočimo se natihoma Bogu in stisnemo skupaj kot mali otroci, kadar treska in grmi. A pokanje granat ni hotelo pomehati. Žžžž-bum nekaj metrov pred naše ležišče — kup kamenja se usiplje na našo kamenito luknjo. Moj kolega K. skoči pokonci, misleč, da tukaj ni več varno in izgine v temo. Drugo jutro ga najdemo komaj 50 korakov od našega zavetja — padlega za domovino.

Torek 27. julija je bil navidezno prav miren. Mogoče so se Lah na kaj pripravljali, a naši seveda kaj takega ne morejo mirno gledati. Ura za uro je potekala brez resnega boja. Mi na planem, a Lah v gozdu. Kaj, ko bi poziskovali Italijane pognati iz gozda? Bi-

trpežljivosti, ker ni mogoče izpremeniti nerodovitnega boška v mnogonesoče vinograde kar od danes na jutri, ampak treba je dosti kopati, da se izvrši ta izprememba. Vsak, kdor je bil kdaj v Brdih in je videl tam v plantah one krepke postave, kako so neutrudno delali, se mora zares čuditi vztrajnosti teh ljudi. Ves božji dan bo kopal tam v brajdi in se potil, da mu kar kaplja od obraza, in za hrano si vzame malo kuhinje (kaše) s pogačo. Ako slučajno katerikrat dobi še kozarček vina, tedaj se ne briga ne za solnce, ne za dež, ampak dela brez presledka in vedno ima v mislih oni čas, ko bo rumenela sladka rebula v teh vinjah in bo lahko s ponosom vzkliznil: To je delo mojih rok! Največja čast Brčanu je izkazana tedaj, če ga sosed pohvalijo: Tvoj vinograd je res najlepši v okolici, lahko si nanj ponosen. In v resnici je lahko ponosen, ker ga je z lastnimi žulji izkopal in zasadil.

Razen z vinorejo in sadjerejo se pečajo Brčani tudi z živinorejo in nazadnje tudi s »kupčijoj«. Ta zadnja je posebno last Kozancev. Vsak, ki je kaj potoval po svetu, se gotovo spominja, da je videl kje gori na Štajerskem, Koroškem ali Nižje Avstrijskem rdečelično dekle, ki mu je ponudilo, ko je zaslislalo, da govori gospod slovensko, v brčansko-kozanskem narečju goriško sadje. In takih deklet gre na petdesetino vsako leto »po svet«. Moški pa imajo doma eksportno zalogo, iz koje zalagajo one, ki so šli »po svet na Nimeško«. Mnogo od teh imajo v večjih mestih stalne trgovine in ne malo se jih

je tam tudi za stalno naselilo. To kupčevanje nese precej in v pozni jeseni se vrača marsikak Brčan v svojo »Kozonuo«.

Še z nečim se Brčani pečajo, kar pa je jako koristno početje. Mislim na lupljenje češp. A morda ravno zato, ker je riskantno, je tako priljubljeno. So v Brdih družine, ki so tako navajene na lupljenje, da prav morajo iti vsako leto na Hrvatsko ali Štajersko lupit češpe, ker bi ne mogle ostati doma. Nočem morda reči, da to ne prinese dobička, a če je človek preveč strasten, lahko katerikrat nasede. In potem manjka pri tem lupljenju češp medsebojnega sodelovanja. Morali bi se namreč vsi združiti v eno zadrugo, ki bi za vse preskrbovala vse potrebno, ona bi kupovala sveže češpe in prodajala naravnost konsumentom preparirane suhe češpe. Pri takem delovanju kot je sedaj, imajo največji dobiček goriški judje-prekupci. Govorilo se je mnogo o tej zadrugi, in upam, da po voiski, ko se bo sploh vse organiziralo, pride tudi to na vrsto.

Orisal sem na kratko življenje Brčanov, njih pečanje z vinom, sadjem in kupčijo. Večina si je opomogla na ta ali oni način in povsod opazamo blagostanje. Raditega vidimo, da tuji silijo noter. Posebno v zapadnih Brdih je opažati, da kupujejo laški veleposestniki posestva na naših slovenskih tleh. Po vojski bomo morali na vsak način to preprečiti, in ako bi šlo kako posestvo na prodaj, naj ga bo kupil Slovenec, zasebnik ali pa banka.

Ker bo morda zanimal koga kratek

pregled zgodovine Brd, naj mi bo dovoljeno tudi o tem nekaj izpregovoriti.

Ze zgodaj je vabila prijetna lega in rodovitna zemlja naselnike v Brda, in da so ljudje tudi ob času Rimljanov tam stanovali, priča nam premnogo rimskega denarja in tudi rimsko ozidje, ki se po Brdih tako pogostoma nahaja (okoli Števerjana). Pozneje so nemški vitezi sezidali mnogo gradov po Brdih (Pevma, Števerjan, Kojško, Cerovo, Rittersburg v Višnjevku pri Gradnem, Senožče, Dobrovo, Fojana, Vipolže itd.), na katerih so bivale precej časa plemiške rodbine. K najimnitnejšim teh gradov spada Ločnik, ki je stal nekdanj nad vasjo tega imena — na koncu podgorskega hriba; njega razvaline stoje ravno med našimi in sovražnimi strelskimi jarki. V X. stoletju je imel skoro gotovo svojega okrognega grofa. Vsled podelitve iz l. 1001. je dobil tudi ta kraj grof Verihen, a pozneje (1077) patrijarh Lighard (cesarski podelitvi iz l. 1193. in 1214.). Zupnija ločniška je obsegala vsa iztočna Brda, morda ves oni del, ki spada sedaj pod goriško sodnijo, in je bila odvisna od rožakkega samostana. L. 1250. se je polastil Ločnika goriški grof in tedaj so se začeli radi njega dolgotrajni prepripi s patrijarhom. Po pogodbi iz l. 1264. je ostal grad grofom, a zavezati so se morali, da ga ne bodo njih nasledniki nikoli več popravljali, kadar se bo porušil. V vojni med patrijarhom Otonom in Henrikom III. izročil grof dobro utrjeni ločniški grad l. 1308. Simonu Vogerškemu, a njegovji vojski so bili podkupljeni in odprli so grad nasproti-

kom, ki so ga razdejali. V XV. stoletju si je pridobila rodovina Rabatta posestva okoli Ločnika, a v XVI. stol. grofi Attems-Petzenstein (in l. 1626. tudi sodstvo), ki jih imajo še sedaj. Poslednja rodovina je pridobila začetkom XIX. stoletja v zameno za Doberdob tudi Vipolže (po zamrtju lastnih plemičev dobil jih l. 1311. Friderik Herberstein iz Solkana, a l. 1460. Febo V. della Torre.). V Kojškem (poprej last grofov Strassoldov, potem Thurnov in od l. 1630. Coroninov) je bila posebna sodnija od 1792.—1848. Vsa zahodna Brda so spadala pod župnijo Biljano (prenešana iz Medane?) in ž njo vred pod rožakki samostan. Bližnji plemiči Fojanski so posedovali tudi grad na Dobrovem, katerega je podelil cesar Maks l. 1501. Frideriku Colloredo-Walsee, čegar rodovina je kupila tudi Kozarno in zemljišča po bližnjih vaseh.

Kakor povsod so se tudi v Brdih polagoma porazgubile te plemiške rodovine z gradovi vred. Sedaj nahajamo v Brdih samo še štiri gradove in sicer v Kojškem, Števerjanu, ki je last barona Takó, v Vipolžah, ki ga je kupil baron Teuffenbach, in na Dobrovem, ki ga poseduje španski baron — pesnik Bagner. Začasno so vzeli sedaj vse te gradove siloma v najem Italijani in se šopirijo po njih. V dobrovskem je baje spal sam italijanski kralj Vittorio Emanuele.

Jugo Brdjanin.

avstrijske meje za Korminom.

Ko so počili glasovi o italijanski vojski, smo koj uganili, da bo igral naš griček važno ulogo. Kako pa ne? Saj leži pod nami blistra Soča, onstran Soče pa obširna furlanska ravan. Tu bo sovražnik gotovo najprej skušal svojo srečo.

Prvi strelji so počili Naš griček je oživel. Veselo so korakali naši vojaki v strelne jarke in tam čakali in prežali na plen. Plen ni izostal. Nesramni Kalabrež se je kmalu naselil na naš griček tam doli iz furlanske ravnine gori. Solnce je žgalo, a naše puške in topovi so žgali in pokončevali italijanske izdajalce. Kalabrež se je razljutil in zaklel, da mora biti v nekaj dneh naš griček njegov. Ploha krogel iz pušk in topov se je usula na naše rojake in na naše domove. Res, domovi naši so pokončani, a pokončani niso naši branilci. Ko so naši domovi goreli vsled italijanskih izstrelkov, so se naši branilci — te dobre in zlate tolminske dušice — maščevali tako trdo in neizprosno, da so se veselja jokali, ko so izdajico popolnoma pobili. Imeli smo Vrhovci strašne ure, a tudi veselo. Ko je plamen uničeval naše drage domove in visoko se dvigal proti nebu in ožarjeval okolico, so prišla iz strelnih jarkov poročila, da je bil sovražnik grozno tepen. Naši domovi so goreli, a mi smo ob ognju vpili »Živio« in »Slava« našim hrabrim vojščakom in našemu cesarju.

Ni nas mnogo ostalo doma, a ti, ki smo ostali, hočemo vstrajati do konca. Biti hočemo priča svetovnemu dogodku, ki se na našem griču odigrava že četrti mesec.

Odkrito izpovem: Spočetka vojske smo se Vrhovci v resnici bali, da se bo verolomnemu italijanskemu izdajalcu res posrečilo prekoračiti Sočo in tudi naš griček zavzeti, kajti naše vojaške vrste so bile tako redke in šibke, da nas je bilo res strah. Malo je bilo našega vojaštva in tudi topov je bilo jako malo. Ker pa takrat sovražnik ni prišel preko Soče in tudi našega griča ni zavzel, se mu to sedaj pa ne bo več posrečilo. V tem smo prepričani vsi Vrhovci in tudi vsi oni, ki prebivajo tu naokoli in v celi goriški okolici. To naše vojaštvo vriskaje in prepevaje koraka v strelne jarke! Tako se veselijo in ukaajo kakor bi šli na ženitovanje. To vemo mi, ki vidimo. In takega našega vojaštva zakleti naš sovražnik ne bo in ne bo premagal! S srcem se bojujejo naši vrlji Dalmatinci, Bošnjaki in Slovenci! Pa kaj bi se ne! Saj se bojujejo za svojo zemljo.

Nič ne de, če stane ta boj mnogo žrtv, nič ne de, če so naša polja uničena. Vse potrpiamo, da le sovražnik ne pride k nam. Pod vlado izdajalskega iskrajota nočemo biti goriški Slovenci! Narod morilcev lastnega kralja in naše nedolžne rodbine ne bo vladal lepe slovenske zemlje in tudi ne naše solnčne Goriške. To naj si zapomnijo italijanski bogokletneži. In ravno naš griček Sv. Mihaela bo pripomogel, da se nameravana nesramna italijanska tatvina na ozemlju naše monarhije kaznuje po zasluženju. Z nami je Bog in pravica! Pravica pa je Bogu ljuba. Kakor so nesramni Italijani papežu ugrabili deželo, tako so hoteli sedaj tudi nam ukrasti najlepše naše južne pokrajine z morjem vred. Verolomnim Italijanom lahko že danes rečemo: »Lasciate ogni speranza...!« L.

Rojaki, pomagajte!

Strast in sovraštvo do Avstrije, poželenje in slast po naši lepi slovenski zemlji je verolomnega Laha pognalo v najkrivičnejši boj proti naši monarhiji. In posledica rodni Furlani, bogati in reveži, so morali morajo ravno nedolžni ljudje največ trpeti: Naši Primorci, bratje Slovenci in domorodni Furlani, bogati in reveži, o morali zapustiti dom in bežati v tujino.

Kakor obcestni ropar je Lah planil nenadoma čez mejo in začel pustošiti našo lepo zemljo, domače prebivalce pa, naše slovenske Brice in Gorjane ter Furlane, tiral s seboj kot ujetnike. Razumljivo tedaj, da je bežal vsakdo, ki je imel še čas uiti temu svojemu najhujšemu sovražniku ter zapustil svoj dom, kjer se je rodil, kjer je bival in živel v miru in zadovoljstvu celo svoje življenje. Zapustivši dom in srečo je večina teh nesrečnikov samo s tem, kar je imela na sebi, pribežala k svojim rojakom na Kranjsko, v zavesti, da dobi tukaj ljudstvo, ki mu v njegovi brezmejni nesreči vsaj nekoliko odpomore.

In nikdo se ni varal! Rešili so sicer po večini samo golo življenje, borno in lahno poletno obleko, a utešili so svojo bol, ker dobili so tu na Kranjskem rojake, ki z odprto roko lajšajo njihovo bedo.

A bližajo se hujski časi!

Na Kranjskem in Spodnjem štajerskem nastanjeni begunci so navezani samo

nase in usmiljeno srce svojih bližnjih. Bivanje tekom treh mesecev v tujini je izčrpalo skoro zadnji družini sredstva, ki jih je morebiti še rešila pri naglem begu. Kdor je prinesel s seboj kaj živeža, ga je že davno porabil. Neredno in pomankljivo življenje na tujem zahteva posebno med ubožnejšimi sloji ubežnikov velikih žrtv na zdravju, kar revščino in že itak nesrečno stanje družine še podestatori.

Najhujše jih pa še čaka!

Navajeni na južno podnebje, kjer začne zima dostikrat šele meseca februarja, a zima brez snega in brez hudega mraza, gledajo ti begunci, posebno oni iz južnejših krajev, s strahom in trepetom v bodočnost, kaj jim prinese tuja zima na tujem. Če bi že imeli s seboj vsaj svoja zimska oblačila! A ta so ostala na rodni zem-

lji, kjer bo Lah grel z njimi svoje izdajalske ude. Sami so pa tukaj prepuščeni hudi zimi, ledenemu mrazu in milosrčnosti dobrih rojakov.

Zato pomagajte! Pomagajte s pošiljanjem denarnih prispevkov kakor tudi s pošiljanjem zimskih oblačil in obuv!

V srca vseh teh nesrečnih beguncev iz juga si bodele s temi dobrimi deli usmiljenja začrtali neizbrisno sled neskončne hvalečnosti, ki bo trajala še onkraj groba!

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Eventuelni darovi v denarju ali obleki naj se blagovole pošiljati Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38, katera bo vse došlo milodare v prid nesrečnim beguncem iz juga obelodanila v ljubljanskih časnikih.

Nemške čete uzele trdnjavo Grodno. Velika bitka med Prutom in volhinjskim trdnjavske trikotom. — Rusi se umaknili za Seret.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. septembra 1915. Uradno se razglasa:

V vzhodni Galiciji se je umaknil sovražnik povsod na črto ob Seretu. Naše armade zasledujejo. Sovražnik se je postavil zopet v bran na celi bojni črti ob državni meji severno od Zalošč in vzhodno od Brodyja, kakor tudi v prostoru zahodno od Dubna in v volhinjskem trdnjavskem trikotu. Naše čete napadajo. Boji se nadaljujejo tudi pri naših četah, ki se bore ob zgornji Jasioldi. Rusi so bili vrženi iz nekaterih utrdb ob robu močvirja.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO. Vzhodno bojišče.

Berlin, 3. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Naša kavalerija je včeraj naskočila utrjeno in po pehoti zasedeno območje pri Lennewadnu, severozahodno od Friedrichstadta. Ujela je pri tem tri častnike, 350 mož in zaplenila eno strojno puško. Na bojni črti severozahodno in zahodno od Wilne so poskušali Rusi ustaviti naše prodiranje. Njih sunki so se izjalovili z nenavadno visokimi izgubami. Jugoahodno od Mereca je sovražnik vržen. Med avgustovskim prekopom in reko Swislocz je dosežen Njemen.

Pri Grodnu se je našim naskakovnim četam s hitrim delovanjem posrečilo priti čez Njemen in po boju med hišami vzeti mesto. Ujetih je 400 Rusov.

Armada generala Gallwitzja je zlomila odpor sovražnih zadnjih čet na cesti Alekszyca jugozahodno od Odelsk—Swiloca. Vojna skupina je včeraj ujela skupno nad 3000 Rusov in zaplenila en top ter 18 strojnih pušk.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Boj za izhod zasledovalnih čet iz močvirnih ožin severno od Pružanega je v teku.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Med zasledovanjem je pridobljena Jasiolda pri Silecu in Bereza—Kartuska in okolica Antopola 30 km vzhodno od Kobrina. Avstrijske čete prodirajo južno od Buloto—Dubowoja proti vzhodu.

Južnovzhodno bojišče.

Armada generala grofa Bothmerja se bojuje blizu odseku Seret.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Med Ikwo in Prutom se je vnela velika bitka. Na desnem krilu med Črnovicami in Czortkowom napada armada Pflanzera Baltin močno utrjen prostor ob besarabski meji. Postojanke ob Seretu med Czortkowom in Tarnopolom napada grof Bothmer z našima zboroma Hoffman in Szurmaj ter enim nemškim zborom. Severno od tu operira general Böhme. Armada feldceajgmajstra Puhala je s svojim desnim krilom med Plazewko in Ikwo (dotoka Styra) napadle močne sovražne sile, ki so se postavile v takozvanih

dubniških vrtovih, z ostalimi zbori pa na daljše zasledovanje proti črti Dubno—Rowno.

Dubniški vrtovi tvorijo močno zverženo, gozdno, gorato in hribovito ozemlje med mestom Dubno in Styro, ki je za defenzivno vojsko zelo pripravna. Ruska obrambna črta se vleče v polkrogu iz kraja zahodno od Dubna čez Radziwilow do Zalošč, kjer sega ob vzhodnem bregu Sereta do izliva v Dnjester.

Grodno, glavno mesto gubernije, leži na desnem bregu Njemena in ob železniški progi Petrograd—Varšava. Mesto ima 60.000 prebivalcev, med njimi mnogo judov. Znano je po svojem vzgojevališču za častnike. Grodno ima znatno orožno industrijo, njegove tovarne so dobavile velik del ruskih pušk.

Grodno je bila ruska trdnjava prve vrste. Utrjeno je bilo koncem 19. stoletja. Okoli mesta je sedem moderno utrjenih fortov. Trdnjava je tvorila zvezo med utrjeno črto Bobr—Narew—Njemen.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. septembra. (K. u.) Iz vojnega častnikarskega stana: Ruski generalni štab poroča:

Sovražnik je uvedel ponoči na 29. avgust prodiranje iz železniškega odseka Veliki Eikav proti severu. Prodiranje smo ustavili ob reki Misa. Severno zahodno od Friedrichstadta je bil odbit dne 29. t. m. sovražni poizkus, da se prekorači Dvina. Nemci, ki so prekoračili reko, so bili prepodeni z desnega brega. Pri Friedrichstadtu so dne 29. avgusta in v sledeči noči z orkanom podobnim ognjem svoje artiljerije ljuto napadali naše območje. Vsi napadi so bili odbiti z velikimi izgubami za sovražnika. Na desnem bregu smo pričeli prodirati; prodiranje se je dne 30. avgusta uspešno razvijalo.

Na bojni črti med Vilno in Njemenom zadržujemo, kakor do zdaj, sovražno prodiranje. Ob zgornjem Bobru smo dne 29. in 30. avgusta v prostoru Sujsk—Sidra zopet odbili nemške napade. Na črti med Grodnom in krajem Gorodjec splošno nič novega. V prostoru Vladimir—Volinski smo dne 9. avgusta odbili vzhodno od Svinjuhega sovražne napade in smo ujeli 100 sovražnikov.

V Galiciji so po daljšem počitku avstrijske čete izvedle 29. in 30. avgusta celo vrsto odločnih napadov ob celi naši bojni črti. Prodiranje je uvedel ogenj težke in lahke artiljerije. Posebno ljuto je napadal sovražnik severno od Zloczova. V prostorih Pomorzany, Zborov kakor tudi na črti ob reki Strypa med železnicami, ki vodijo v Tarnopol—Czortkov, je sovražnik mestoma osemkrat napadel. Napade so naše čete vse odbile.

Sovražnikove izgube, v več odsekih se je moral sovražnik hitro umakniti, so bile ogromne. Vsled naših protinapadov smo dosegli na široki črti znaten uspeh. Sovražniku smo vzeli 30 topov in 24 strojnih pušk in 3000 ujetnikov, med njimi je bila polovica Nemcev.

ZMAGA PRI GOLOGY.

O predoru pri Gologory v vzhodni Galiciji poročajo vojni poročevalci. Sedanje prodiranje se je pričelo s prediralno bitko pri Gologory dne 27. avgusta. Bojevale so se tu čete požunskega 5. zbora pod podmaršalom Goglia. Ob 8. uri dopoldne je uvedla artiljerija boj. Ujeti ruski častniki poročajo o tem: Strašne bitke pri Gologory se v strahu spominjamo. S strašno natančnostjo so padale kroglice težkih topov v naše strelske jarke in so vse uničile in zasule. Hrabra ruska divi-

zija — v vojski si je pridobila ponosno ime »železna« — ni mogla niti z največjim junaštvom več držati postojanke. Kar ni obležalo na bojišču, je pobegnilo. Več kakor polovica stotnjik je padla. Kdo naj kdaj dožene, kdo da je padel in kdo da je bil zasut!

C. in kr. 5. zbor je že 28. m. m. vkorakal v Zloczow, ki je gorel.

Dan pri Gologory je bil tudi časten dan banatskega pešpolka Baron Laudon št. 29. Polk se je nahajal pred vojsko na Dunaju, vojskoval se je leta 1914 v vzhodni Galiciji ob Sanu, pozneje v Karpatih in se je uspešno udeležil bojev pri Samboru, Grodeku in pri Lvovu. Zdej se je polk, ki ga sestavljajo Srbi, Švabi, Ogri in Rumunci, nad vse odlikoval.

OSVOBODITEV VZHODNE GALICIJE.

Budimpešta, 3. septembra. (Kor. ur.) Večerni listi poročajo: Od 64.000 štirijskih kilometrov, ki so jih imeli Rusi zasedene v Galiciji, jih je zasedenih le še 3000 in nekaj štirijskih kilometrov.

NOVA RUSKA OBRAMBNA ČRTA.

Kodanj. Vojaški sodrudenik »Novega Vremena« izjava: Nemške armade bodo morebiti poizkušale prodirati proti Moskvi ali proti Kijevu ali pa proti Petrogradu in morebiti proti vsem trem krajem, a z ozirom na strateško utrujenost nemških vojakov ni verjetno, da bi dosegli kak kraj, ki jih je navedel. Rusi se ne bodo izpustili v kako bitko, če ne bodo pogoji ugodni. Položaj je ugoden ob desnem bregu reke Vilja, kjer se bodo nemške operacije ob ruskem prodiranju izjalovile. Krepek odpor pred Vilno bo zelo uspešen Rusom tudi na črti pri Grodnu.

RUSI MISLIJO ZOPET PRODİRATI SPOMLADI.

Lugano. »Corriere della Sera« poroča iz Petrograda: Ruski vojaški krogi dvomijo, da bi odtegnili Nemci večje sile z vzhodnega bojišča, ker ruska armada ni omajana, dasi zdaj niso voljni prodirati. Ruska armada je še vedno urejena. Nemcem ostane le še šest tednov, da morejo prodirati proti Petrogradu. Med tem zavzamejo Rusi nove, močne postojanke, iz katerih prično spomladi zopet prodirati.

RUSI PEKLI RANJENE AVSTRIJSKE VOJAKE.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega častnikarskega stana se poroča: Ob vsakem koraku naših čet v Galiciji se izvejo nove grozovitosti, ki so jih zakrivali Rusi. Orožništvo je dognalo sledeči strašni dogodek: 7. septembra 1914 se je bil boj pred vasjo Josefina v okraju Ravaruska. Domačini so pobegnili v sosedno vas. Med begunci se je nahajala tudi rodbina obč. načelnika Antona Kunz, ki je poslal 8. septembra 1914 svojega zeta v Josefino, da poizve, kaj se tam godi. Videl je tole: V Kunzevi hiši je bila razobešena zastava Rdečega križa, ker je ležalo v njej 17 težko ranjenih avstrijskih vojakov. Zvečer ob 9. je prišla pred hišo močna ruska patrulja, ki je zažgala slamnato streho. Rusi so se postavili pred vrata in okna z namerjenimi puškami, da ne bi kak ranjen vojak ušel. Gorelo je do 10. ure zvečer. Vsi ranjenci so zgorili. Občinski načelnik Kuntz se je vrnil 10. septembra v Josefina nazaj. Prišel je neki vojak z našivom številke 127, ki mu je pripovedoval, da so ranjence pekli na povelje svojega poveljnika. Kostni mučenih revežev so nato domačini pokopali.

AVSTRIJSKI GUVERNER NA RUSKEM POLJSKEM.

Dunaj, 3. septembra. (Kor. ur.) C. in kr. generalni major pl. Diller je imenovan za generalnega guvernerja tistih ozemelj na Ruskem Poljskem, ki se nahajajo v naši upravi.

RUSI IZPRAZNUJEJO GUBERNIJO VITEBSK.

Kodanj. Vitebski gubernator razglasa, da morajo prebivalci zapustiti svoja bivališča in da se morajo podati v kraje in mesta na vzhodu. Živino in žito morajo vzeti s seboj. V Minsku begunci ne morejo ostati.

PREBIVALSTVO SE VRAČA V RIGO.

Rotterdam. »Times« poročajo iz Rige: Dovoljeno se, da se sme prebivalstvo zopet vračati v Rigo.

RIGA SE MORA POPUSTITI.

Rotterdam, 1. septembra. Iz Petrograda se poroča: Bodoča dva tedna bosta za sporazum kritična. Rigo morajo prejško mogoče Rusi zapustiti, ker se pripravljajo Nemci z morja na ljuto prodiranje.

× × ×

NEMČIJI TRENUTNA ZMAGA NE KORISTI.

Stockholm, 3. septembra. Znanj švedski politik profesor Kjellen izjava o položaju: Nemčiji bi trenutna zmaga ne pomagala, če se ne zavaruje proti sedemkrat hujšemu drugemu dnevu. Ker vsi drugi narodi v Evropi iz sebičnih razlogov varajo stvar Evrope, jo mora prevzeti

Nemčija, in to tembolj, ker je najbolj izpostavljena nevarnosti. Enkrat v zgodovini in morebiti nikdar več se nahaja lastna usoda Nemčije v njenih rokah.

ZALOGE V NOVEM-GEORGIEVSKEM.

Varšava. »Przeglad poranny« poroča: Kakor je izjavil ruski general Bobir, se je nahajalo v trdnjavi Novo Georgievsk toliko živeža, da bi bili lahko 100.000 mož poldrugo leto preživeli. Nekoliko prej, preden so pričeli oblegati trdnjavo, so se prignali v mesto 12 tisoč volov in nekaj tisoč krav. Preden so predali trdnjavo, so na poveljnikov ukaz požgali veliko bankovcev.

× × ×

GENERAL RUSKI Vrhovni Poveljnik Ruske Armade.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdam: Iz Petrograda se poroča, da je imenovan za vrhovnega poveljnika ruske armade general Ruski. Znano je, da je vodil general Ruski ob izbruhu vojske tretjo rusko armado, ki je operirala v Galiciji. Novi ruski vrhovni poveljnik je v 61. letu in je bil v rusko japonski vojski načelnik štaba druge armade.

IZGUBE RUSKIH ČASTNIKOV.

Basel. Rdeči križ v Genfu poroča, da so objavili Rusi do 15. avgusta sledeče seznane o izgubah častnikov: 43.124 mrtvih, 161.443 ranjenih, 18.605 jih pogrešajo, skupno torej 223.172. Če se računa, da odgovarja izgubi enega častnika izguba 30 mož, so izgubili Rusi do 15. avgusta približno 5 in pol milijona mož.

Berlin. »Vossische Ztg.« poroča iz Petrograda: 1. septembra sta se pričela posvetovati vojaški in mornariški odsek o sredstvih, kako odpraviti pomanjkanje častnikov v armadi. Vojni minister je predložil spomenico, ki izjavlja, da je izgubila ruska armada 68 odstotkov častnikov.

STRAŠNE ŠTEVILKE.

Bern. (Kor. ur.) »Berner Tageblatt« razpravlja pod naslovom »Strašne številke« o nemškem plenu meseca avgusta. Izjava: Kako je mogoče ob takih izgubah sanjati, da je ruska armada intaktna in da se še ni nikdar nahajala v tako dobrem stanju, kakor zdaj, je neumljivo. Gotovi listi pa to še vedno trde. Vojska je pač ustvarila tako ozračje laži in neresnice, v katero se ne zavija le časopisje, marveč tudi celi narodi, da se le ne vidi resnica. Sledilo

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Italijansko bojišče.

Dunaj, 3. septembra. Uradno se razglasa:

Tudi včeraj je bilo na jugozahodnem bojišču splošno mirno. V tirolskem obmejnem ozemlju so bili pri Madronski koči manjši boji, ki so se končali s tem, da se je sovražnik umaknil. V prostoru pri Bovcu in na nekaterih drugih mestih primorskega bojišča so se bili boji s topovi in z minami. Naše čete so odbile zvečer ljut napad na južni del tolminskega območja.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Poročila, ki prihajajo nekaj dni sem z italijanskega bojišča, kažejo, da je akcijska moč Italijanov popustila, čemur se ni čuditi, če se pomisli na ogromne izgube, katere so imeli Italijani v obeh soških bitkah in pri ostalih brezuspešnih napadih, kjer so zelo razsipavali svojo municijo.

Kakor smo že poročali, so Italijani po svojih izjavljenih poskusih, da bi prodrli ob Soči, predstavili težišče proti tolminskemu območju, vendar z enakim neuspehom. Pravtako so odpovedali vsi sunki proti tirolskim Dolomitom in koroškemu gorovju. V vrvčih, 10 dnevnih bojih na planoti Laverone so doživeli Italijani nov težak poraz in od tedaj izginja veselje do napadov. Naša sijajna južna straža je neomajljiva, železen zid, ob katerem bodo iznova izkrevale Cadornove čete, če bodo še napadale.

Netočnost laških uradnih poročil.

Dunaj, 3. septembra. (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Poročilo laškega generalnega štaba izjava 30. avgusta dobesedno: V Karniji je prišel sovražnik po daljšem odmoru zopet ljuto napadati naše postojanke na Malem Palu, a je bil odbit, kakor navadno. V kotlini pri Bovcu se je našim četam že pred nekaterimi dnevi posrečilo, da so prodrle do ontran tega važnega kraja.

Napad na Mali Pal je popolnoma izmišljen. Laška pehota je pač 27. avgusta dopoldne otvorila ljut ogenj na lastne postojanke, ki je pa bil prisiljen, da je moral umolkniti. Kraj Bovec, ki ga je bilo civilno prebivalstvo zapustilo, se nahaja prej ko slej vedno en kilometer pred po-

bo pa probujenje in takrat bodo narodi obračunali s tistimi, ki jih toliko časa varajo.

IZGUBE RUSOV.

Berlin. »Berliner Morgenpost« poroča: V Nemčiji in v Avstriji je bilo koncem avgusta ujetih 1.664.118 Rusov; 55 armadnih zborov tvori to število.

× × ×

POLOŽAJ V VARŠAVI.

Berlin, 2. septembra. (K. u.) Z ozirom na napade »Westminster Gazette« češ, da so v Varšavi Nemci prijeli talnike, izjava Wolffov urad: 1. Napovedano je bilo, da bodo določili v Varšavi talnike za red in mir, a napoved se glede na mirnost prebivalstva ni izvedla. — 2. Mesto sodi poljska samouprava. — 3. Red vzdržujejo meščani sami. — 4. Vsa gledališča in kino so odprti. Policijska ura je določena ob 12. ponoči. — 5. 5000 poljskih legionašev se je prostovoljno prijavilo, da pristopijo poljskim legijam, ki se nahajajo pod avstrijskim poveljstvom.

× × ×

REVOLUCIJSKI POJAVI V RUSIJI.

Kodanj, 3. septembra. (K. u.) »Rječ« poroča: V tavriški palači krožijo vesti, da so stranke desnice izročile ministrstvom spomenico, v kateri se opozarja na potrebo, da se zaključi duma in organizira močna vlada, da se v kali zaduši pojavljajoče se revolucionarno gibanje.

Rusija grozi s posebnim mirom.

Stockholm, 3. septembra. Kakor poročajo petrogradske vesti, stoji Rusija v prihodnjih tednih pred kritičnimi dnevi: »Rječ« piše: Angleška nam mora dati kapital ali pa strateško pomoč, sicer bomo sklenili poseben mir. Z zanimanjem pričakujemo, kaj nam odgovori Angleška.

Atene, 3. septembra. Ruska vlada je obvestila entento, da se bo Rusija odločila za sklep posebnega mira, če se dardanelska akcija v kratkem ne bo končala z uspehom.

»Nieuve Rotterd. Courant« poroča, da se na Ruskem od dneva do dneva množi skupina, ki je naklonjena posebnemu miru z osrednjima državama, če le ti dve zagotovita neoviran nadaljnji obstoj kraljevine Srbske s severno Albanijo, s čimur bi dobila Srbija pristanišča ob Jadranskem morju. Macedonija bi se lahko prepustila Bolgariji.

stojankami, ki smo si jih sami izbrali. Zasedba tega kraja po sovražniku ne tvori torej nobenega uspeha z orožjem. To dokazuje, da je bila neka laška baterija prisiljena, da je morala umolkniti, da je naša artiljerija zažgala del Bovca, povzročila je eksplozijo nekega municijskega ali bencinskega skladišča v Podklopcih in da je izgubil sovražnik pred lastnimi postojankami na Mrzlem Vrh in južno od tam v zadnjih dneh 250 mrličev in vsaj trikrat toliko ranjencev.

Bratstvo Slovencev in Hrvatov v dejanju.

Neki Dalmatincev piše splitskemu »Nasemu Jedinstvu« med drugim sledeče:

»Brali smo v cenjenem »N. Jedinstvu« o gostoljubju in ljubezni naših slovenskih bratov. Pisali so vam resnico. So okopi in postojanke, od katerih niso daleč hiše in kolibe slovenskih kmetov. Iz teh hiš nam vsi strežejo. Dajejo nam vodo in hrano, ako ji imajo, nekaterim oddelkom kuhajo sami kosilo in perejo perilo, ne da bi za to svoje delo zahtevali vinarja. Neka slovenska žena mi je odgovorila, ko sem ji pri prestavljanju našega oddelka iz okopa hotel nekaj darovati, da noče, saj ima tudi ona sina v Boki, kateri ji vedno piše o dalmatinskem gostoljubju. Tako so tudi naše matere ljubeznive z njihovimi otroci. Tej vrlji ženi so nekateri naši vojaki poljubili roko, a ona je položila roke nad njihove glave in jih blagoslovila. Verjemite, takih prizorov je veliko, ganljivih do solz. V jarkih molijo zvečer naši vojaki. K njim se znajo priplaziti otroci iz bližnje vasi, kateri pravijo, da so jih poslali od doma, da z njimi molijo, da se vrnejo zdravi k svojim družinam. Veliko je srce tega naroda, a v nas dvojni ponos, da mu branimo domovino.«

Laško priznanje Hrvatov.

Kakor se vrag boji blagoslovljene vode, tako se Lahi boje Hrvatov. »Nobeden nas ni tako izmlatil in pretepel, kakor vi,« je rekel neki ujet laški stotnik majorju Turudiji, poveljniku Dalmatincev po slavni zmagi pri P. A. Ko sta hotela v tej bitki dva Laha ujeti enega Dalmatinca, je zavpil drugi: »Drži ga, drži ga, ta velja za stol«

Bojne slike s koroške meje.

Kratka stvarna poročila našega generalnega štaba o bojih proti verolomnim Lahom seveda ne podajajo nobenih podrobnosti o nadčloveškem de-

lu in naporu naših vrljih čet. »Na koroški in tirolski meji samo topniški boji,« se glasi v uradnem poročilu. Toda kakšno delo, koliko telesnega in dušnega napora zahteva tak boj! Ne manjka pa tudi pehotnih napadalnih poizkusov.

To kažejo nedavni boji ob koroških mejnih prelazih. Ob istem času, ko so v bovškem in tolminskem prostoru divjali boji, je poizkusil »vremenski general« Cadorna napad na dva važna prehoda ob koroški meji. Laški izdajalci so se priplazili, prodrli naprej in menili, da so igri dobili, ker od naše strani še ni bil padel noben strel. V mnenju, da so se Avstrijci umaknili, se je vsipalo vedno več alpincev v kotel. Ko jih je bilo že dovolj v pasti, se je vzhodna luknja zaprla in peklenški koncert se je začel. Blazen brzoogoj iz strojnih pušk, pušk in topov se je razlil na nesramne vpadnike. Niti eden ni ušel. 500 mrtvih alpincev je pokrivalo bojišče, in ravno toliko ranjenih in ujetih je stalo Lahe to pustolovstvo.

Za izpremembo je pri Soči eden naših oddelkov napravil izlet k laškim postojankam. Nenadoma so si stali nasproti z alpsko bojno stražo 50 mož. Iz Galicije vajeni urnemu delu, so se naši vrlji vojaki zakadili v Lahe — krutek tepež in ostalih 31 alpincev je pometalo proč orožje in se udalo. Naslednji dan so jih odpravili v notranjost; vsi so bili zadovoljnih in veselih obrazov, tako jim je prišlo ujetništvo. Malo prej so naše vrle alpske čete z nekega gorskega vrha vzele laškega poročnika opazovalca z moštvo vred in jih odvedle kot ujetnike. Take »izlete« si privoščijo naše čete skoraj vsak dan. Razpoloženje naših čet je neprimerljivo! Moštvo nekega oklopnega vlaka prireja v vlaku koncerte, ako ima le malo prostega časa. Harmonika na meh in orglice sta glavna instrumenta, kar manjka, so »iznašli« vojaki sami. Eden z ustmi izvrstno posnema klarinet, drugi trombo, tretji bombardon itd. Tudi cimbele in »veliki boben« ne manjkajo. Boben mora nadomeščati navaden lesen zaboj. Pa kaj zato — vse se čisto lepo ujema in glavna stvar pri vsem tem je to, da ne poide dobra volja. Nekega lepega dne je vozil na fronto vojaški vlak. Zadnji voz, odprt, je bil le deloma naložen. Na vzvišenem mestu je sedel godec s harmoniko in strahovito obdelaval svoj klavir, dočim sta se dva para vrtela v najživahnejši polki! Tako gredo naši fantje — in ti so prihajali iz Galicije! — proti sovražniku. Kdo bi jih premagal?

Boji na tirolski meji.

Inomost, 3. septembra. K bojem na tirolski meji z ozirom na Cadornova poročila se od najvišjega poveljstva na Tirolskem uradno poroča: »Postojanka na Monte Mariona se nahaja pravtako kakor postojanka na Seikoflu v dolini Sexten in a Monte Piano v naši posesti. Vsi napadi Italijanov so bili popolnoma odbiti.«

»Težave« ofenzive na Tridentinskem.

Iz Curiha se poroča 2. t. m.: »Corriere della Sera« čuti zopet enkrat potrebo, da živo pojasni težave, ki se stavijo italijanskemu napadu na Tridentinskem. Vsekakor, meni list, je napredek sicer počasen, pa trajen. (?) Italijanska vojska mora izvesti razsežno obleganje gorskih trdnjav, ki jih dobro branijo mobilne čete, katerih moč postotterajo terenske težkoče, nasproti katerim more doseči uspeh le počasno metodično delo.

Tri desetine laške vojske uničene.

Curih. »Tagesanzeiger« poroča z laškega bojišča: Italijani so doživeli zopet večji poraz. Priznavati so pričeli zdaj tudi laški listi, da so bile v dosedanjih porazih uničene tri desetine laške armade, ne da bi bili pridobili na prostoru toliko, kolikor bi bilo ob teh izgubah pričakovati.

Laške izgube.

Neki ujet laški vojak je rekel sledeče o laških izgubah: »Naše stotnije so v začetku vojske štele 250 ljudi, a danes jih štejejo komaj 160. Od mojih pet častnikov je ostal živ samo gospod »sottotenente«.

Mornarji potopljene križarke »Amalfi« na bojni črti ob Soči.

Lipsko, 1. septembra. Rešenci potopljene križarke »Amalfi« so pridelnji armadi ob Soči.

Laški poveljniki.

Chiasso. (K. u.) General Pecori Girardi, ki je bil poražen večkrat v Libiji in je bil zato upokojen, je imenovan za poveljnika nekega armadnega zbora na bojišču. Polkovnik Oreste Girand je padel v boju na čelu svojega polka.

O umirovljenju generala Ragni

zaradi neuspehov v ofenzivi na Podgoro se izve, da so mu zlomili ofenzivo in s tem pridobili zaslužen penzijo naši Dalmatinci pod poveljstvom generalmajorja Schneiderja.

Nepopularna vojska.

Lugano, 3. septembra. Listi napovedujejo, da bo Barzilaj 11. t. m. imel v Neaplju govor o vojski. Vlada namerava poslati poslance v vse dele srednje in južne Italije, da tam predavajo o vojski. Iz tega se vidi, kako malo popularna je pravzaprav vojska v Italiji.

Chiasso, 3. septembra. »Popolo de Italia« poziva vse dobre patrijote naj s samokresi postreže vse notranje sovražnike. Kot take označuje nevturaliste, Nemcem in Turkom prodane socialiste, posebno socialistične poslance. Sedaj ni več časa za procese, izdajalce se mora postaviti pred zid in postreliti. »Na kaj še čakajo oblasti, da varujejo čast naroda?« vprašuje »Popolo d'Italia«. »Korist vseh Italijanov zahteva enotno postopanje, sovražniki se morajo iztrebiti.«

Naši ujetniki na otoku Ponza.

Po vesteh »Secola« pošiljajo laške oblasti avstrijske ujetnike na otok Ponza.

Cenzuriran potres na Laškem.

Bern. (K. u.) Potres v Avezzanu, o katerem poročajo lyonski listi iz Rima, ki je zahteval veliko človeških žrtev, laška cenzura tako sovraži, da pobeli vsa poročila v listih o njem. Noben list se ne upa poročati o njem.

Protialkoholizem v Italiji.

Na ukaz vlade so zaprli na Laškem 18.000 gostiln.

× × ×

Italija prevaža čete k Dardanelam.

Iz Budimpešte se poroča 1. septembra: Glasom semkaj dospelih naznanil je iz tarentske luke odplulo 117 transportnih ladij z vojaštvom in vojnim materialom neznano kam; transport je spremljalo 16 različnih ladijskih enot. V luki se je bila zbrala ogromna ljudska množica. Vrhovni poveljnik mornarice vojvoda Aosta, ki je prisostvoval odhodu brodogoja, je imel na odhajajoče čete prisrčen nagovor. Splošno mnenje je, da so se vojne ladje od tu kakor tudi iz Brindisija podale pred Dardanele.

× × ×

Izkrčanje čet v Draču.

Lugano, 3. septembra. »Secolo« poroča: V pristanišču Drač nahajajoče se italijanske bojne ladje so dobile povelje, naj izkrcajo mornariške čete, da zasedejo laško poslanišče in konzulat v Draču.

Protest Italije.

Lugano, 3. septembra. »Sera« poroča: Laški podanik v Nišu je dobil naročilo, naj najostreje protestira proti vkorakanju srbskih oddelkov v Drač.

× × ×

Lahi v Tripolisu zigubili Sezzam.

Haag. »Handelsblad« poroča: Lahi so izgubili Sezzam.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 3. septembra. Veliki glavni stan: Pri Souchezu smo odbili francoski napad z ročnimi granatami. Uspešne razstrelbe na Flandrskem in v Champagni.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Francosko poročilo.

Pariz, 1. septembra. Včerajšnje popoldansko uradno poročilo: Naša artiljerija je tekom noči brez posebnih dogodkov nadaljevala svojo trajno ugodno delavnost proti sovražnim strelskim jarkom, staniščem in taborom.

Včerajšnje večerno poročilo: Precej živahni artiljerijski boji v Belgiji na fronti Het Sas-Steenstraate in v Artois med Neuville in Arrasom. Sovražnik je vrgel nekaj velikokaliberskih granat na Arras. Precej ljuta kanonada se je vršila tudi severno od Woëvra, v apremontskem gozdu in severno od Flireya.

Pariz, 2. septembra. Uradno poročilo v sredo popoldne: Tekom noči nekaj artiljerijskih akcij okoli Neuville-St. Vaast in pri Roye ter Auberive-sur-Suippe. V Argonih se je včeraj vršila živahna kanonada, prav tako severno od Fontaine-Hoyette in pri Haute-Chevauchee. Noč je bila mirna. V Vogezih je sovražnik napadel po ljutem obstreljevanju naše jarke na Lingekopfu in Schratzmännle. Mi smo obdržali svoje postojanke. Sredi noči smo odbili nov nemški napad.

Večerno poročilo: Artiljerijski boji severno od Arrasa in pri Roye ter Quenneviers. Sovražnik je vrgel nekaj granat v Soissons in Reims. V Argonih so Nemci obstreljevali našo fronto z artiljerijo različnega kalibra, posebno med Houyete in Fontaine aux Charnes. V Vogezih močna kanonada pri Ban de Saptu in na Combekopfu. Sovražni letalci so metali bombe v Luneville, kjer je več žrtev med civilnim prebivalstvom.

Joffrejeva ofenziva.

Lugano, 2. septembra. Vojaški kritičnik polkovnik Barone, ki se je vrnil z obiska na Francoskem, pravi, da se bo pričela odločilna ofenziva Joffreja, vendar nihče ne ve kdaj.

Razna poročila.**OBLETNICA PAPEŽEVANJA SV. OČETA.**

Milan, 3. septembra. (K. u.) »Corriere della Sera« poroča: Obletnico, ko je sveti oče zasedel sveto stolico, se je praznovala v najožjem krogu. Vsi ob takih prilikah običajni obredi so se odgodili na 6. november.

KARDINAL GIBBONS IZROČIL PREDSEDNIKU ZDRUŽENIH DRŽAV PISMO SV. OČETA O MIRU.

Berlin, 3. septembra. »Reuter« poroča iz Washingtona: Ameriški kardinal Gibbons je izročil predsedniku Wilsonu pismo sv. očeta o miru. Kardinal je obiskal tudi državnega tajnika Lansinga.

WILSON ODPOTUJE NA DOPUST.

Genj, 3. septembra. »Herald« poroča iz Newyorka: Predsednik Wilson nastopi svoj dopust dne 10. septembra.

ŠVEDSKA IN ANGLIJA.

Stockholm. »Dagbladet« poroča: Izjavila so se pogajanja med Švedsko in Anglijo glede na prevoz v Rusijo radi pretiranih zahtev, ki so jih stavili angleški delegati.

Primorske novice.

Zmagovito avstrijsko orožje. Laško baterijo 28 cm kalibra, ki je streljala na Miren, so naši vrli topničarji pred tednom uničili. Zadnje nedeljo 29. t. m. je še padlo 150 laških granat in šrapnelov na Miren brez škode. Od Lahov zadeti most v Mirnu so naši takoj popravili. Naši povsod napredujejo.

Monsignor Pavletič, ki je bil kakor znano, zadet od šrapnela v nogo, je sedaj že toliko okreval, da poseduje lahko izven postelje. Ena rana, ki je bila pod kolenom, se je že zacelila, le druga na peti se še ni ozdravila in ne dopušča monsignorju, da bi nanjo stopil. Upamo pa, da v kratkem času prečisti toliko okrevaj, da bo sobo lahko zapustil, kar mu želimo iz celega srca.

Novice iz zasedenih krajev. Te dni je dobil neki Furlan v Gorici dopisnico iz Romansa pri Korminu. Piše mu njegova žena, da je doma in da ji gre dobro, samo težko ji je pri srcu, ker ne ve, kaj je z njim. — Iz Dolenj pri Mirniku je tudi došla dopisnica preko Švice na naslov neke mladenke, ki je uslužbena sedaj v Gorici, v kateri ji domači pišejo, da so tam v Dolenjah in tudi v okolici vsi ostali doma in da jim gre dobro. Ljudstvo je mirno in se je udalo v usodo, najtežje je jim pač to, da ne morejo pisati svojcem, ki so pri vojakih. V Dolenjah zopet posluje tudi pošta.

Občinski tajnik iz Podgore naznanja beguncem iz goriške okolice, da se nahaja v Devici Mariji v Polju št. 21 pri Ljubljani. Kdor bi kaj želel od njega v občinskih zadevah, naj se obrne na gornji naslov.

— **Poročil se je v Mariboru nadporočnik 20. lov. bat. Srečko Grom** z gospodično Andreanko Vrtovec iz Tolmina.

Izdaja letnih izpričeval na goriških srednjih šolah. Tržaško namestništvo naznanja, da se je uredil šolski sklep na goriških srednjih šolah z nemškim učnim jezikom z nameštvenim odlokom z dne 3. julija 1915, št. VII-791. Za letna izpričevala naj se dotični učenci obrnejo na ravnateljstvo posameznih zavodov. Ravnatelj nemške državne realne gimnazije, dr. Gustav Hemetsberger, se nahaja v Krieglach na Štajerskem, vodja državne realke, prof. I. Zupančič, stanuje v Ljubljani, Kopaljska ulica 1.

O delovanju begunskega odbora v Ljubljani piše »L'eco del Litorale«: Odbor za begunce v Ljubljani sijajno deluje. To je mogel ugotoviti te dni deželni glavar preč. g. Faidutti, ki je prisostvoval seji, v kateri je podal preč. g. dr. Krek podrobno poročilo o delovanju odbora, ki kaže požrtvovalnega duha oseb, ki sestavljajo to človekoljubno ustanovo. Odborovo pisarno dan na dan oblegajo begunci iz naše dežele, Italijani in Slovenci, ki žele pojasniti in sveta. Dušno skrbstvo med Italijani oskrbuje preč. don Luigi prof. Fogar in preč. don Giovanni Caneva. Odbor sedaj proučuje vprašanje šol, opravila in stanovanj za begunce. Slavni kranjski deželni odbor je izjavil svojo pripravljenost, da priskoči begunskemu odboru na pomoč s precejšnjo vsoto denarja in politična oblast je po svojem predstavitelju ekscelenci bar. Schwarzu obljubila vso svojo podporo. Tudi slovensko časopisje je naklonjeno našim beguncem. Število beguncev znaša

doslej v Ljubljani in okolici 17.000. Deželni glavar Faidutti se je z občudovanjem izrazil o tukajšnji energični akciji za begunce in njenih sijajnih uspehih. Tudi presv. knezoškof dr. A. Jeglič je poslal duhovščini okrožnico, ki se je prečitala tudi s prižnic, v kateri vernikom toplo priporoča begunce. Deželnemu glavarju Faiduttiju se je priporočilo več stvari ter je obljubil, da se bo zanje zavzel pri centralnem odboru in na ministrstvu. Posređoval je na korist beguncem tudi na etapnem poveljstvu in dosegel, da bodo mogli s posređovanjem političnih oblasti dobiti s svojih zapuščenih domov zimsko obleko, odeje in druge za zimo potrebne stvari. Begunci v Postojni se nahajajo ondi le začasno ter jih je že mnogo odšlo na Sp. Avstrijsko.

Nov zapisnik pogrešanih družin iz Primorske priobčimo v ponedeljek.

Dnevne novice.

+ **Odlikovanja.** Red železne krone 3. vrste za vojno dekoracijo je dobil polkovnik 3. gorskega top. polka Rudolf Vidošič, gen. štab. šef nekega rajonskega poveljstva. Vojaški zaslužni križec 3. vrste za vojno dekoracijo je dobil podpolkovnik zbornega gen. štaba Milan vitez Bleiweis Trsteniški pri 45. dom. inf. div. poveljstvu in nadporočnik 59. pp. Ivan Koprivec. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: višji zdravnik 87. pp. dr. Miroslav Scheun; poročnik železniškega pp. Karel Brejnik; poročnik 96. pp. Peter Kovač. Zlato hrabrostno svetinjo je dobil podlovec 7. lov. bat. Krauland Božidar. Poveljstvo jugozapadne fronte je podelilo srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste: kadetu Sigmundu Steiner, četovodji Avgustu Haas in patroljnemu vodji Francu Zadravec, vsi trije pri 7. lov. bat. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste: četovodji Josipu Klakočar in lovcu Albertu Kaiser, oba pri 7. lov. bat. Bronasto hrabrostno svetinjo: četovodji dr. Josipu Wojnar, četovodji Valentinu Dovjak, podlovcu Matiji Sohar, patroljnemu vodji Ivanu Fritz in Ivanu Kren, vseh pet pri 7. lov. bat.

— **Srebrno častno svetinjo »Rdečega križa«** je podelil nadvojvoda Franc Salva-tor kot pospeševalcu »Rdečega križa« g. Jožefu Potokar, župniku v Trzinu in načelniku podružnice »Rdečega križa« za Trzin in okolico.

+ **Osebnosti s pošte.** Poštni oficijant Karel Hribernik je imenovan za poštarja v Starem trgu pri Kočevju; poštna aspirantka Jadviga Keržan je imenovana za poštno oficijantko v Radovljici. Poštni oficijant Josip Frank je dobil mesto poštnega ekspedienta v Črmošnjicah. Poštni oficijant Dominik Defranceschi je premeščen iz Vodnjana v Trst, poštni oficijant Anton Babič pa iz Kranja v Postojno. Nadalje sta premeščeni poštni oficijanti, in sicer: Franciška Majdič iz Radovljice v Kranj ter Mihaela Hrovat iz Žirov v Boh. Belo. V pokoj je stopil poštar Mihael Bižal, poštna oficijantka Adela Koutny je pa začasno umirovljena.

+ **Odlikovanje.** Kakor čitamo, podelil je cesar generalmajorju Richardu Keki viteški križ Leopoldovega reda za vojno dekoracijo in priznanje hrabrosti in izvršenega uspeha proti sovražniku. Ta odlični častnik služil je svojčas v Ljubljani pri domačem pešpolku št. 17, odkoder je bil šel v vojno šolo).

— **Novi ptujski prošt.** V sredo, dne 1. septembra je bila benedikcija novega prošta in instalacija nadžupnika ptujskega, mil. g. Martina Jurkoviča.

— **Preskrba v vojni ranjenih železničarjev.** Vsled obilnih darov, katere dajejo železničarji kljub življenjskim težkočam v blagor svojih sestanovnikov, se je ustanovilo od uprave državnih železnic po inicijativi Nj. ekscelence gospoda železniškega ministra v bližini Dunaja z vsemi modernimi pripomočki opremljeno ozdravilišče za v vojski ranjene železničarje. Namen tega ozdravilišča je pred vsem, železničarje, katerim so bili v vojski udje pohabljeni, kolikor možno dobro zopet ozdraviti, iste po končanem zdravljenju za železniško službo, če mogoče, zopet sposobne pripraviti in jim tako v delu zagotoviti življenjsko zadovoljnost. Da se pa kolikor mogoče mnogim teh obžalovanja vrednih sprejem v to ozdravilišče omogoči, je neobhodno potrebno, da se skrbno o takih ranjenicah poizveduje. Vabijo se torej vsi, kateri poznajo v vojski ranjene železničarje, da iste opozore, da se pri bližnjem ravnateljstvu, oziroma uradu državnih železnic javijo. Posebno pa so sorodniki vpoklicanih železničarjev poklicani v to, da iste opozore, da se v slučaju ranjenja takoj obrnejo na bližnje ravnateljstvo, da isto posreduje glede sprejema v ozdravilišče. Če se hoče tej od gospoda železniškega ministra barona Forsterja zapričeti akciji zagoto-

viti popolni uspeh, je potrebno sodelovanje vseh, da bodo vsi v vojni ranjeni železničarji te, s posebno požrtvovalnostjo železničarjev samih ustvarjene pomoči deležni.

— **V ruskem ujetništvu** in sicer v Golovini, gubernija Simbirsk, se nahaja Anton Bedenk, doma iz Črnuč, ki je služil pri 7. lov. bat. Piše, da je bolan in sicer je bolezen največ nakopal pozimi. Z njim se nahaja v ujetništvu tudi Jožetov Nace iz Savelj.

— **Prepovedano je hoditi na gore** civilnim osebam brez legitimacije v okrajih Radovljica, Kranj, Logatec. Po imenovanih prepovedanih krajih je dalje prepovedano kuriti, če ogenj ni zavarovan tako, da ga je popolnoma nemogoče videti, delati dim, razobešati perilo ali postavljati na daleč vidljiva očividna znamenja.

— **Dr. Jožef Scheiner,** predsednik sokolske zveze, ki se je dalje časa mudil na Dunaju, je, kakor poroča »Zeit«, odpotoval sedaj z Dunaja v okolico Tabora. V nekaj tednih se namerava vrniti v Prago.

— **Iz Tržiča.** V laškem ujetništvu se nahaja tukajšnji posestnik in mizarski mojster Pretnar. Tudi bivši načelnik Orla Blaž Teyrovsky, o katerem se je splošno govorilo, da je padel v bojih z Lahi, se je zglasil iz laškega ujetništva. — Čez leto dni se je javil posestnik Franc Rotar iz ruskega ujetništva v Berezovki na Transbajkalu. Bil je lansko leto v avgustu nevarno ranjen, sedaj piše, da je popolnoma zdrav in prosi za denar. Tudi o Janezu Janežič, delavcu v predilnici, se je čez leto dni potom »Rdečega križa« izvedelo, da je bolan v ruskem ujetništvu. Tudi o tem se je trdilo z vso gotovostjo, da je umrl za kolero v Galiciji.

— **V ruskem ujetništvu** se nahaja stotnik 17. pešpolka Šušlaj.

Ljubljanske novice.

Ij **Od začetka vojne je umrlo** do včeraj v Ljubljani 840 vojakov.

Ij **Sv. mašo - zadušnico za pokojno dr. Ano Schiffererjevo,** članico »Slov. kršč. soc. zveze«, bo v ponedeljek ob 7. uri zjutraj pri oo. frančiškanih. Člani in članice naj pridejo v obilnem številu k sv. opravilu. Odbor.

Ij **Hotel Bellevue** na šišenskem hribu je prevzela gospa Marija Novak.

Ij **Obsojen navijalec cen.** Goriški beguncer Boštjan Rossit skušal si je na lahek način denar prislužiti. V neki ljubljanski vojni pekarni kupil je 20 komadov kruha à 44 vin., katerega je na glavnem koldvoru preko Ljubljane vozečim se vojakom prodal komad po 1 K 40 vin. Neki očividec je napravil temu kaznivemu početju na ta način konec, da je na to opozoril bližnjega stražnika in mu še neprodani kruh vzel in ga vojakom po dopustni ceni razprodal. Rossita pa je stražnik aretoval. Sodišče ga je včeraj na tri tedne zapora obsodilo.

Gibanje na Balkanu.**SRBSKE PRIPRAVE.**

Z Dunaja poročajo 1. septembra: Glasom vesti iz Soluna so zgradili Srbi na progi Skoplje—Djevdjeli več ogibalnih medpostaj, da pospešijo transport vojnega materiala; govori se, da imajo te postaje pred vsem omogočiti hitrejšo križanje vlakov za vojaške transporte zaveznikov v Srbijo. V Solun je dospel iz Amerike angleški parnik s približno 1500 Črnogorci, ki se prostovoljno vračajo domov v vojno službo.

Srbija je vpoklicala, kakor poročajo francoski listi, pod orožje moške do 50. leta.

ODSTOP SRBSKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Sofija, Srbska »Nova Reč« poroča: Srbski vojni minister namerava odstopiti. Sledil mu bo polkovnik Vasič.

IZ TAJNE SEJE SRBSKE SKUPŠČINE.

Rotterdam. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča o tajni seji srbske skupščine: Ko je ministrski predsednik Pasić razlagal, kaj da zahteva sporazum štirih in ko je rabil besedo »zavezniki«, so zaorili viharni pfuj kliči v zbornici. Pasić je izjavil med drugim, da mora Srbija čakati, kako se razvijejo vojni dogodki na vzhodu in na zahodnem bojišču.

SKROMNI SRBI.

Iz Sofije se poroča dne 1. septembra: Srbsko nacionalistično glasilo »Srbska Zastava« piše, da Srbija ne bo odstopila niti koraka svojega ozemlja. Oficijozna »Odjek« in »Pravda« zastopata z zmernejšimi besedami enako neodjenljivo stališče. »Mali Journal« piše, da morata imeti vlada in skupščina pismene garancije, da Srbija ne dobi samo Bosne in Hercegovine, marveč tudi Srem, Banat, Baško, Hrvaško-Slavonsko, del Ogrske in severno Albanijo. Na noben način pa ni misliti na odstop lastnega ozemlja.

SRBIJA JE ODGOVORILA.

Milan, 3. septembra. »Corriere della Sera« sodi, da srbski odgovor štirisporazumu tudi v najbolj ugodnem slučaju ne bo odstranil balkanskega zla in da srbskih koncesij Bolgarija ne bo mogla takoj sprejeti, pač pa bodo podlaga za nadaljna pogajanja. »Secolo« pravi, da je srbska vlada danes izročila uradni odgovor štirisporazumu. Odgovor Grške bo kmalu sledil.

KRALJ PETER IN KRALJEVIČ ALEKSANDER PROSITA CARJA, NAJ NE SITNARI V SRBIJI.

Dunaj. Srbski »Glasnik« poroča: Kralj Peter in kraljevič Aleksander sta pisala carju, naj glede na težaven položaj Srbije ne zahteva od kraljevine novih žrtv.

GRŠKA IN SRBIJA.

Luzern. Atenski dopisnik lista »Corriere della Sera« poroča, da je obiskal Venizelos srbskega poslanika in mu izjavil, da Grška smatra še vedno za popolnoma veljavno zvezino pogodbo s Srbijo in da se Grška ob slučaju bolgarskega napada postavi takoj na srbsko stran. Neko rimsko pismo »Corriere della Sera« obžaluje, da bi tudi ugoden odgovor Srbije ne zadovoljil vsled pogojev, ki jih stavi Srbija.

Atene. Grška vlada je izjavila srbski, da pritrjuje sklepom Srbije glede na odstop ozemelj Bolgariji. Ne sme se pa iz strateških razlogov odstopiti ozemlje pri Dojranu in pri Gevgeliju in ostati mora pri Bitolju zveza med Grško in Srbijo.

RAZPOLOŽENJE V BOLGARIJI.

»Vossische Ztg.« poročajo iz Sofije dne 28. avgusta:

Dne 30. avgusta se začne v celli Bolgariji običajni divizijski manevri. Zito je spravljeno in zimska krma za živino — izvzemši turščico — je pod streho, ožimina posejana. Vprašanje o izvozu žita bo v najkrajšem času postalo nujno. Izvozne težave se omilijo v tistem trenutku, ko dospe Bolgarija v popolno posest železnice v Dedeagač. Vendar ostanejo pogledi obrnjeni še proti donavski poti, katere otvoritev se želi. Dokončanje poljskih del oprošča armado poljedelcev za druge naloge.

Značilno za razpoloženje v deželi je dejstvo, da se je nedavno ustanovilo nemško-bolgarsko kulturno društvo, ki je včeraj prvič stopilo v javnost prireditvi koncertni večer. Glavna opora društva na bolgarski strani so bivši in sedanji dijaki z nemških visokih šol.

Sofija, 3. septembra. Opozicija je postala značilno mirna. Med tem ko pridigujejo uradni krogi in tudi Radoslavov popolno nevtralnost Bolgarije, se opaža proti sklicanju sobranja splošen odpor. Ljudstvo smatra razgovore politikov za popolnoma odveč. Bolgarija ve, da je Grška odklonila ponudbe štirisporazuma, tudi srbske koncesije so malenkostne.

Prijatelji Avstrije in Nemčije pričakujejo vpada zaveznikov v Srbijo kot znamenje za skupen nastop. Na drugi strani pa prevladuje mnenje, da bo štirisporazum paraliziral grško nevtralnost z sedenjem Soluna.

PRITISK ŠTIRISPORAZUMA V SOFIJI.

Sofija, 3. septembra. Zastopniki entente z veliko silo pritiskajo, da bi preprečili, da Bolgarija ne podpiše turško-bolgarskega dogovora. Poslaniki entente povdarjajo, da bi podpis dogovora kršil nevtralnost Bolgarije.

RUSKI POSLANIK V SOFIJI ODPOKLICAN.

Stockholm. Petrograjsko »Večerno Vreme« poroča: Ruski poslanik v Sofiji, Savinski, bo odpoklican. Sledil mu bo Gulkjevič, prejšnji načelnik prednje orientatskega oddelka ruskega zunanega ministrstva. O Savinskem izvaja list, da je obožalo njegovo delovanje v Sofiji hazardno kvartanje, popivanje z zloglasnimi ženskami in vožnja v avtomobilih. Savinski se radi svoje popolne nesposobnosti odpokliče. List obžaluje, ker se to ni zgodilo že prej.

SPREMENJENA TAKTIKA ŠTIRISPORAZUMA V SOFIJI.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Sofije 1. t. m.: Spricho položaja na bojiščih, ki je za četverosporazum neugoden in v očigled trmoglavosti Srbije in Grške se zdi, da nameravajo ententini diplomati v Sofiji zaenkrat ustaviti svoje korake. Njihova naloga je, z vsemi sredstvi preprečiti, da bi Bolgarija ne krenila na stran centralnih velesil, ker bi se bilo potem bati, da bi se tudi druge nevtralne balkanske države ne izjavile proti ententi. V bližnji bodočnosti bodo imeli koraki entente le to svrhu, da Bolgarija ohrani svojo proglašeno nevtralnost. V vladnih krogih so mnenja, da bo četverosporazum svoja prizadevanja v Nišu in Atenah nadaljeval, in šele potem, če bi se ti dve državi na ta ali drug način izjavili pripravljenima, da zadovoljita bolgarske zahteve, bi prišel ugodni trenotek za novo diplomatsko akcijo pri bolgarski vladi.

Iz Rima se pa poroča 1. septembra: »Idea Nazionale« izjavlja k obnašanju Bolgarije, da se vojaški pomen malih balkanskih držav ne sme precenjevati. Četverosporazum se mora zanesti sam nase. Vojno velikih narodov morajo veliki narodi tudi odločiti.

PODPREDSEDNIK BOLGARSKEGA SOBRANJA ČASTITAL NEMŠKEMU CESARJU OB PADCU BRESTA LITOVSKEGA.

»Az Est« poroča iz Sofije: Podpredsednik bolgarske zbornice, dr. Momčilov, je po padcu Bresta Litovskega brzojavno častital nemškemu cesarju in izjavil, da Bolgarija po pravici zaupa pravicoljubnosti cesarja. Na to brzojavko je nemški cesar 1. septembra odgovoril v toplih besedah.

RUSKO BRODOVJE V BOLGARSKIH VODAH.

Bukarešt, 3. septembra. »Univerzulu« se poroča iz Konstanca, da poročajo tja došle zanesljive vesti, da je dobilo rusko črnomorsko brodogradnjo, da naj odpluje v bolgarsko vodovje. V Odesi zbirajo čete in v luki stoje prevozniki parniki, napolnjeni z vojaštvom pripravljeni za odhod.

SLABA LAŠKA MUNICIJA ZA RUMUNIJU.

Bukarešt, 3. septembra. »Scara« piše: Po izbruhu vojske je Rumunija naročila v Italiji veliko municije, ki se je pa izkazala kot popolnoma neuporabna.

PREPOVEDAN PREVOZ MUNICIJE SKOZI RUMUNIJU.

Amsterdam, 3. septembra. Reuter poroča: V izjavi, ki jo je podala Rumunija, ker ni pustila prevoza municije za Turčijo, povdarja rumunska vlada, da mora ohraniti najstrožjo nevtralnost, posebno še radi izbruha vojske med Italijo in Turčijo, ker obstojajo med Rumunijo in Italijo prijateljski odnosi.

SPORAZUM NOČE RUMUNIJ POSOJATI.

Berolin, »Daily News« poroča iz Aten: Rumunska pogajanja v Parizu o najetu posojila so se izjalovila, ker Rumunija noče pokoriti se političnim pogojem sporazuma.

Kardinal Vaszary umrl.

Balaton-Füred, 2. septembra. (Kor. u.) Bivši knez primas na Ogrskem, kardinal Klavdij Vaszary je umrl danes opoldne v 84. letu.

× × ×

Franc Klavdij Vaszary je bil rojen 12. februarja 1832 v Keszthelyju. Oče je bil krznar. Vstopil je leta 1847. v benediktinski red, kjer je študiral teologijo. Posvečen je bil za duhovnika leta 1855. Od leta 1861. do leta 1885. je deloval kot gimnazijski ravnatelj, leta 1885. je bil imenovan za višjega opata v Martinsbergu, leta 1891. je bil imenovan za nadškofa v Ostrogonu in za ogrskega kneza primasa. Kardinal je postal leta 1893.

Kje je angleško brodogradnjo?

»Voss. Zeitung« poroča iz Curiha: Dopisnik »N. Zür. Ztg.« piše iz Cappeta:

Najvažnejši del angleškega brodogradnje, domače brodogradnje, se mudi v bližini britanskih otokov. Prvo brodogradnjo vojnih križark pod poveljstvom viceadmirala Beatty s številnimi podrejenimi enotami ima nalogo stražiti v Severnem morju od Kanala do norveške obale. Nadzorovati mora trgovinsko plovidbo, preprečevati prevažanje zabranjenega blaga in odpravljati sumljive ladje, ki se v gotovih okoliščinah tudi potopijo, v angleške luke, v prvi vrsti pa mora odvrniti vsak napad nemških ladij na angleško obalo.

Glavno brodogradnjo z velikimi bojnimi ladjami je pa v severnih obrežnih vodah Škotske, vedno pripravljeno, da na prvo znamenje prihitijo na pomoč. Njegova naloga je tudi polaganje min v sovražnih vodah. Sovražno izkrcanje se ne smatra kot popolnoma izključeno, ker grade krog Londona strelske jarke. To je previdnostna odredba kakor druga brambna dela na vseh točkah obale, ki še niso bile utrjene in bi se mogle izkrcati čete. Admiraliteta hoče uspešnost brodogradnje še povečati, ker išče novih rekrutov, da zviša število mornariškega moštva od 250.000 na 300.000.

Iz Berlina se poroča 1. t. m.: Dva strojnika ameriškega parnika »Leelanow«, katerega je potopil nemški podmorski čoln, Charles Wümenberg in Walter Heilbronn, sta po svojem prihodu v London poročala o svojem doživljanju zastopniku »Newyorker Staatszeitung« in med drugim izjavila, da sta videla, kje se skriva večji del angleškega brodogradnje pred nemškimi podmorskimi čolni. Ko stase peljala iz Aberdeena v Liverpool, sta se na mostu, ki vodi čez Firth of Forth, ozrla navzdol

in bojda videla v svoje začudenje nič manj nego 36 velikih oklopnih ladij in veliko število križark, torpedovk in drugih vojnih ladij.

DOSEDANJE IZGUBE ANGLEŠKE MORNARICE.

»Kölnische Zeitung« objavlja sestavo vseh dosedanjih angleških izgub na morju in izvaja:

Ker je štela angleška trgovska mornarica 1913. leta 11.328 ladij z nad stotonsko vsebino, znaša izguba sedaj najmanj 4,45%. Če se pa vzame razpoložljiva vsebina registerskih ton, je izpad še znatnejši. L. 1913. je razpolagala Anglija z 21.045.049 tonami skupne prostorne vsebine; izguba 1.053.128 ton znaša 5% celega prostora. Povprečno je tedaj izgubljena vsaka 20. ladja angleške trgovske mornarice.

Turčija v vojski.

VELIKANSKE IZGUBE ZAVEZNIKOV PRI DARDANELAH.

Atene, 3. septembra. Listi priobčujejo o bojih pri Dardanelah dne 28. in 29. avgusta celo vrsto brzojav iz Soluna, ki si v podrobnostih deloma nasprotujejo, soglašajo pa v eni točki, da imajo Angleži strašne izgube. Posebno je veliko število ubitih častnikov. Med njimi se nahaja bivši prvi pobočnik maršala Frencha, podpolkovnik Bellock. Pretežna večina časopisja nastopa sedaj odločno za ohranitev nevtralnosti.

ŠTIRI TURŠKE LADJE TORPEDIRANE.

Rotterdam. »Agence Havas« poroča iz Pariza: V Dardanelah so bile poleg turškega transportnega parnika, ki ga je 22. avgusta potopil nek letalec, torpedirane še štiri turške ladje.

KAVKAŠKO BOJNO POROČILO

ruskega štaba z dne 30. m. m. zvečer slove:

28. avgusta se na celi fronti ni zgodilo nič bistvenega. Vršili so se le majhni spopadi prednjih straž. Glasom prejetih poročil smo tekom zadnjih bojov do 22. avgusta ujeli 84 častnikov in 5129 askarijev. Razen tega je naša konjenica tekom našega zasledovanja Turkov na progi od Dutaka in Kopa posekala nad 2000 askarijev in uplenila 12 topov, 6 strojnih pušk, orožja in municije, 2 transporta živil, 200 voz, med njimi 2 s pionirskim orodjem in razstrelili, nad 100 tovornih živali, kamel in mul, nad 1000 glav živine, 2 tabora s šotori, polkovni urad in mnogo listin.

Vojni položaj sporazuma Štirih.

Berlin. »Lokalanzeiger« dopisnik v Rosendaalu poroča iz Havra: Častniški krogi pričakujejo, da maršal French kmalu odstopi. Angleži zdaj sami priznavajo, da Frenchova metoda ni uspela. Zdaž žele, da bi prodrali v velikem slogu, dasi so se prej skozi mesece upirali ofenzivi. V Angliji so glede na vojsko vedno bolj utrujeni. O posebnem miru z Rusijo so izjavili častniki: Kaj nam koristi danes Rusija? Nič! Skozi Dardanele zavezniku ne moremo pomagati, Rusi imajo zato pravico, da opuste brezuspešen boj. Posledice njihov porazov bomo itak čutili mi. Končno bi nas poseben mir Rusije oprostil mrtvega uteža in bi bil najboljši izgovor, da se opuste operacije na Dardanelah in da se zberemo vse razpoložljive sile na zahodnem bojišču.

Osrednji svet za dobavo močnih krmil za živino.

Dunaj, 3. septembra 1915.

Danes je kmetijski minister otvoril prvo sejo osrednjega sveta za dobavo močnih krmil za živino.

Zastopniki planinskih dežel zedinili smo se ter zahtevali, da se otrobi pa tudi druga močna krmila kakor oljate priše in dr. pravično vsem deželam razdele, in prodrli smo s svojo zahtevo.

Upam, da bomo v kratkem dobili otrobov odkazanih, kar nam gre na Kranjskem in tudi za druge dežele. Pri tej priliki zamorem sporočiti, in to veljaj kot odgovor vsem mnogim, ki so me s pismi in osebno povpraševali, kdaj dobimo tudi mi moko, da je vojnižitni prometni urad že odposlal v mline, in sicer sledečim mlinom in sledeče množine žita: na Kranjskem: mlin Hauptmann 1000 kvintalov; Iv. Kuraltu v Domžalah 1000 kvintalov; J. Knez, Ljubljana, 2000 kvintalov; Fr. Majdič, Jarše, 2000 kvintalov; Jos. Okorn, Duplica, 1000 kvintalov; Obč. konsumno društvo v Idriji 400 kvintalov; A. Poljanc, Radeče, 500 kvintalov; P. Sedej, Javornik, 1500 kvintalov; Gospodarska Zveza 17.000 kvintalov; Vinko Majdič, Kranj, 16.700 kvintalov.

Iz tega žita pridobljena moka se bo po načelstvu urada za Kranjsko v sporazumu z deželno vlado porazdelila na okraje in tako je upati, da bo naše ljudstvo vendar že prišlo do moke po primerni ceni.

Fr. Povše, predsednik kmetijske družbe.

Poziv!

Kolesarji, pozor! Z nova se obrača klic na vse kolesarje vojvodine Kranjske, da svoje kolesarske, doslej športu namenjene zmožnosti posvetijo po mnogih sovražnikih ogroženi domovini in vstopijo v c. in kr. prostovoljski kolesarski bataljon. Ne obotavljajte se, pogumno in hrabro hočemo braniti našo drago deželo in jo varovati pred hinavskim sovražnikom! S svojim prostovoljnim vstopom boste dokazali, kako draga nam vsem je dežela, naša domovina.

Dan prijave je ponedeljek 6. septembra ob 9. uri dopoldne na Vodnikovem trgu pred Mestnim domom.

Sprejete bodo le one osebe, ki ali še ne spadajo pod črnovojniško dolžnost ali pa so bile kot take spoznane za nesposobne za službo na fronti.

Mladoletni morajo imeti pismeno dovoljenje očeta ali varuha za prostovoljni vstop.

Kolesa in opremo preskrbi erar.

V ostalem veljajo iste določbe, kakor za prostovoljne strelce.

Morebitne kasnejše prijave je pismeno poslati naravnost c. in kr. prostovoljskemu kolesarskemu bataljonu Gradec v Gradcu (k. u. k. frw. Rdf. Baon. Graz).

Ljubljana, dne 4. septembra 1915.

C. in kr. prostovoljski kolesarski bataljon Gradec.

IV. c. kr. avstrijska razredna loterija. Zrebanje 4. razreda se vrši že 9. in 10. septembra t. l. Srečke za ta razred se dobijo še pri poslovnici c. kr. avstrijske razredne loterije Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Celovcu, Celju in Splitu. P. t. reflektante opozarjamo na njen današnji inserat.

Ij Trgovina zopet otvorjena. Lastnika trdke Ciuha & Jesih Pod Trančo si usojata p. n. občinstvu javiti, da je trgovina zopet odprta ter se p. n. odjemalcem za mnogobrojni obisk priporočata.

Christofov učni in vzgojevalni zavod vpisuje ves september 1915 vsak dan od 12. do 3. ure pop. v Sodni ul. št. 1. Najbolje obiskovan od vis. c. kr. dež. vlade za Kranjsko na znanje vzeti zasebni učni zavod. Gojenke in gojenici tega zavoda pridejo najhitreje k dobremu kruhu. 1718

Dardanele in Bospor!

veleaktualni pösnetki — danes in jutri v »Kino Central« v dežel. gledališču.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

„Kino Central“ v deželnem gledališču.

Sobota
4.
Nedelja
5.
Poned.
6.

**Povratak
morskega
roparja**

Velika
romantična
drama.

Slikoviti prizori! Napeto dejanje!
Dve učinkoviti veseloigri. Kine-
matografično vojno poročilo.

Gorski čevlji

(goiserski) ružavi, najboljši izdelek, skoro popolnoma novi, št. 38, pripravi tudi za dame in cepin (Eispickel) srednje teže se poceni prodaja. Trnovska ul. 7. I. nadstropje. 1743

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,
Ljubljana, Mestni trg šte. 22.



VOLNO

ovčjo, oprano in neoprano, kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.

Veletgovina R. STERMECKI, Celje
šte. 20, Štajersko. 1921

Zahvala.

Podpisana se tem potom zahvaljuje Kranjski deželni podružnici »Nižjeavstr. deželne življenske in rentne zavarovalnice« v Ljubljani za točno in kulantno izplačilo zavarovane vsote K 2000.— za katero je bil moj mož pri tej zavarovalnici komaj poldrugo leto zavarovan.

Priporočam ta kulantni zavod najtopleje vsakemu, ki se hoče zavarovati.

V Spod. Šiški, 4. septembra 1915.

Ivanka Albrecht s. r.

Prodaj 20 krasnih, močnih hrastovih sodov

v velikosti od 10 do 12 hl po 10 vinarjev liter. — Sodi so popolnoma novi, ali pa prav malo rabljeni in prepojeni z vinskimi cvetom. Cenj. ponudbe na: Vekoslav Zajc, posoj. tajnik, Trnovo, Notranjsko. 1745

U VI. 917/15-3.

1742

V imenu Njegovega Velikanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VI. je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Marijano Tomšič, 51 let staro, v Srednjih Gmeljnih rojeno, v Smartno pristojno, kat. vdovo, posestnico v Tacnu št. 20, nekaznovano, zavoljo prestopka draženja po § 14. t. l., ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915 drž. zak. št. 228, v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva c. kr. avskultanta dr. Pavlina in proste obtoženke gornje, po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja, da se vporabi zakon, razsodilo tako: Marija Tomšič, posestnica v Tacnu št. 20, je kriva, da je 13. avgusta 1915 na trgu v Spodnji Šiški prodajala 6 do 7 krompirjev v skupni teži 60 dkg za 10 h, torej izrabljaje izredne razmere povzročene z vojnim stanjem za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene zahtevala; zakrivila je s tem prestopok draženja po § 14. ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915, drž. zak. št. 228, in po tem §-u, z porabo § 266. k. z. obsoja v 6 (šest) dni zapora in 20 (dvajset) kron globe, v slučaju neizterljivosti te globe v nadaljina dva dni zapora in po § 389. k. p. r. v stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Ljubljana, 27. avgusta 1915.

Išče se za takoj ali za pozneje

zračno stanovanje

obstoječe iz 2 ali 1 sobe s kuhinjo in pritliklinami v mestu ali v bližini mesta. Ponudbe pod „čisto stanovanje“ na upravnštvo tega lista pod št. 1735.

Mizarški pomočniki

se sprejmejo takoj pri tvrdki

ANTON ROJINA, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

Spreten

1737

brivski pomočnik

se pod jako ugodnimi pogoji takoj sprejme pri
O. FETTICH-FRANKHEIM.

Kupi se vsako množino praznih

vreč za moko.

Tozadevne ponudbe pošljejo naj se na naslov **Rudolf Kokalj, Ljubljana, pošt. 1733** predal št. 149.

Petošolec (gimnazijec)

išče inštrukcije. Naslov pove upravnštvo lista pod št. 1734.



1 steklenica 2 kroni.
Ceniki zastoj in franko.

Kot učenka želi vstopiti

v večjo špecerijsko trgovino deklica, stara 15 let, ki je dovršila 8 razr. meščan. šole. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 1739.

Usojam se cenjenim naročnikom in odjemalcem vladno naznaniti, da sem se vrnil od vojakov ter zopet izvršujem

ključavničarsko obrt.

Priporočam se z velespoštovanjem

1747

Iv. Zorko, Glince št. 220.

Deklica

srednje starosti, pridna, zvesta in poštena, želi službo kot hišna v župnišču takoj ali pa pozneje. Naslov pove uprava pod št. 1736.

POSESTVO

nad 5 oral zemlje, večinoma vkup ležeče, s hišo in pritliklino, v jako prometnem kraju nad Ljubljano se proda radi starosti in bolezni — ali zamenja za nadstropno hišo z obširnimi vrtni in kako njivo — odnosno prepusti se kakemu redu ali zavodu proti zmerni uslugi. Ponudbe na upravnštvo »Slovenca« pod »Starost in bolezen št. 1732«.

1742

Kupujem

sveže češplje in hruške

za destilacijo žganja po najvišji ceni. **Gabrijel Eržen, Zapuže pri Lescah Gorinjsko.** 1674

Brinjeve jagode

tudi lanske, kupuje v poljubnih množinah
E. pl. Emperger & Co., Gradec. 1707

KUPIMO

2 močna osla za vprego sred. starosti

PRODAMO

4 krave mlekarice, 2 breji kravi, 2 kravi s teleti 1728

Vnovčevalnica za živino, Ljubljana, Dunajska c. 29.

Vojaščine prost

1724

magister, magistra

ali nediplomirani starejši asistent farmacije

zmožen hrvaščine in nemščine, se išče za trajno ali le kot namestovalec za lekarno v Stubici. Ponudbe če mogoče s sliko, prepiši spričeval in zahtevo plače pri prostem, nemoblovanem stanovanju na E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska ulica 31.A.

Akordanti

z dobrimi spričevali, z in tudi brez odnosne partije delavcev, dobijo dela na zgradbi železnice Knin-Pribudic.

Ponudbe na

1721

Gradbeno podjetništvo „Dalmaspój“, Knin, Dalmacija.

Resljeva cesta.

Sejem za posodo.

Resljeva cesta.

Svojim cenjenim odjemalcem naznanjam, da bom prodajal na trgu za posodo

6.—18. septembra

porcelansko in emajlirano kuhinjsko posodo iz Karlovih varov in drugo luksuriorno blago po najnižjih cenah.

1729

Za obilni obisk se priporoča

Kuss.**Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.****Mizarstvo.**

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledatom



Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 A

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Glavno zastopstvo

prvovrstnih naprav za avtogeno varjenje se odda izurjenim, kavicije zmožnim gospodom ali tehniškim trgovcem. — Ponudbe pod:

„Schweissanlagen 4092“ na Grégrovo anončno pisarno, Praga, Jindřichova ul. 19.

Zvišanje cen premoga radi vojnih razmer!

1738

„Zadruga premogotržcev“ v Ljubljani naznanja v imenu svojih udov, naj se blagovoli vzeti v obče na znanje, da so se cene premoga vseh vrst in znamk zvišale in sicer le od tih ih pošiljatev, ki so postavljene iz drugih kolodvorov na dolenski kolodvor, ter se le resnično plačana voznina in stroški od K 40.— za 10.000 kg vračunl.

Zadruga trgovcev s premogom in drugimi kurljivimi tvarinami v Ljubljani.

Otvoritveno naznanilo.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da se z jutrajšnjim dnevom otvori zopet obče znana in priljubljena restavracija in kavana

„Bellevue“ v Spod. Šiški

(last gosp. Al. Zajca).

Točila se bodo priznana dobra in pristna vina, sveže pivo in prvovrstna kava. — Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

Marija Novakova.

1744



Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne škvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržujejo novenalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevan, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri orlu“), Kamnik.

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni.

Tudi zalogo **nagrobnišvenec** s trakovi in napisi.

Prosim, prepričajte se!

1574

Uljudno se priporoča trdka

K. WIDMAYER, pri »Solncu«, za vodo.

G A N G L I O N A L

iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo

kot domače sredstvo zoper živčne bolezni

Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglion-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.

Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. komornem založniku

JULIJ BITTNER lekarnar, REICHENAU, N. A.

Cena škatljici z vpor. navodilom K 3—, Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vpslatvi K 3— franko po pošti, po povzetju 35 vin. več!

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano.

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: **Ivan N. Adamčič** vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145.

Gradbeni nadzornik in predelavec

se sprejme pri okrajnem zastopu v Kozjem po potrebi k ruskim ujetnikom. Ponudbe z navedbo znanja jezikov, zahtevo plače in časa nastopa službe se morajo poslati na deželno krajevno gradbeno vodstvo za gradbo okrajne ceste Lesično—Prevorje—Sv. Urban, pošta Polzela, 1746 Spod. Štaj.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah
veležganjarna sadja

M. Rosner & Co, Ljubljana.**ANTON BOČ**

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba

Obstoj trdke že čez 50 let.

**5 vinarjev**

stane dopisni a, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomu zastoj in poštne prosto.

Prva tovarna ur **JAN. KONRAD** c. in kr. dvorni založnik, Brux št. 1223 (Češko)

Pristne nikeln. žepne ure po 4 20 K, 5.— K. V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln budika 2-90K, ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9.— K. Pošlji se po povzetju. — Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj.

Ali ste že ponovili naročnino?



Originalne Mayfarthove

postavno varovane

1391

„HERKULES“

vinske in sadne stiskalnice prvovrstni izdelek.
Hydraul. vinske in sadne stiskalnice nedosegljive!
Mlini za grozdje in sadje,
Naprave za pridelovanje mošta

PH. MAYFARTH & Co.

Tovarna poljedelskih strojev.

DUNAJ, II, TABORSTRASSE Nr. 71.

Cenik št. 620 zastoj.
Zastopniki se sprejmejo.

Specijalno izdelovanje stiskalnic in aparatov za pridelovanje vina.



Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojni zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

IV. c. kr. avstr. razredna loterija.

Žrebanje 4. razreda

9. in 10. septembra t. l.

Cena za novostopnje igralce

1	1
K 160	—

Dobitki

Kron

1 za 100000

1 za 50000

1 za 40000

4 po 10000 = 40000

8 po 5000 = 40000

16 po 2000 = 32000

35 po 1000 = 35000

40 po 800 = 32000

54 po 600 = 32400

2590 po 200 = 518000

2750 dobitkov K 919400

1	1
K 40	—

Cena za posestnike žreba prejšnjega razreda

1	2
K 20	—

1	4
K 10	—

1	8
K 5	—

Srečke za ta razred priporoča

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

1712

in njene podružnice v Celovcu, Celju in Splitu.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša)

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, prosto in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrzne Zveze

v Ljubljani

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice

□□□□□□□□ — Ustanovljena leta 1911. — □□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za

4 1/2 %

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za poši-

5 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentujejo jamsivene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

Kupi se lahka napolpokrita kočija

še dobro ohranjena, za samca, kakor
tudi lahke sani. — Ponudbe
pod št. 1722 na upravo tega lista.

500 K Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dni s korenino,
brez bolečin ne odpravi
Ria-Balsam.

Cena lončka z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki
K 2.50, 6 lončkov K 4.50. — KEMENY, Kaschau
(Kassa) L., poštini predal 12/82 Ogrsko. 1507

Prodajalka

se sprejme v večjo trgovino na deželi.
Ozira se le na zanesljivo v mešani stroki
dobro izurjeno moč z dobrimi referencami.
Plača po dogovoru, vstop s 15. oktobrom,
eventualno tudi poprej. Ponudbe sprejema

J. Rudmann, trgovec, Krška vas
pri Brežicah ob Savi. 1711

izborno se je obneslo za vojake v vojski in
aploh za vsakega kot najboljšo
bol oblažajoče mazanje
pri prehlajenju, reumatizmu, gibu, influenci,
premi, vratni in bolesti v hrbtu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capitol
Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.
Steklenica kron. — 80, 1.40, 2.—
Dohva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri siletem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 5.
Dnevno raspošiljanje.

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo
Augusta Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta št. 13
pri „Figovcu“
se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spricevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Velika zaloga krasnih
VENCEV IN TRAKOV.
BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

GORCEVA
ADLER IN ES-KA
KOLESA
so pa res
NAJBOLJŠA!
A. GOREC
špecialna trgovina s kolesi in deli
LJUBLJANA
MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14
„NOVI-SVET“ nasproti KOLIZEJA

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**
LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč
tudi cela dežela Kranjska
ter jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.
Načelstvo.

Odlikovan na razstavi v Madolici leta 1904 s častno
diplomo in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC



najfinjša vrsta,
posebno pripo-
ročljiv proti ku-
žnim boleznim, se
dobi pri Gabri-
jelu Eržen, Za-
puže pošta Be-
gunje pri Les-
cah, Kranjsko.



Za pristnost se jamči. Cene smerne.

5167

100 litrov zdrave domače pijače,



osvežujoče, dobre in lepo gaseče si lahko
vsak sam priredi a malimi stroški. V sa-
logi so snovi sa ananasa, jabolčnik, gre-
nadin, malinovo, poprova meta, mu-
škatelec, pomarančnik, dišeča perla,
višnjeveo. Ta pijača se lahko polni na-
ziva hladna, pozimi pa vroča mesto ru-
ma in agnja. Skusi se ne more. Snovi
a natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
nepracevnjive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in
ne upijani, vsled česar ne izgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava.
1351

Največji izbor
Najnižje cene
Preobleke Popravila
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mustal trg 15.

Štambilij
vseh vrst za urar
društva, trgovce i
Anton Čer
graver in izdeloval
kavčuk - štambilije
Ljubljana, Selenburgova ul. št.
Ceniki franko. 553 Ceniki frar

MATTONIS
JEDINSTVEN
U SVOJOJ
ANALITIČNOJ
KAKVOČI
Najbolje
ODAVNA NAJSIGU-
RNIJE PORODIČNO
PIČE
GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALICNI
KISELI IZVOR
Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Mihael Kastner.

Toni Jager
Ljubljana,
Židovska ulica št. 5.
...
Predtiskarija najno-
vejših vzorcev za ve-
zene obleke in bluze.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

Slošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogal Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismona pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsedkar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. julija 1915 K 85.944.552.—,

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.